

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Drobné církevní stavby

(Terénní výzkum ve vybraném regionu)

Jana VOKURKOVÁ

© 2011 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci "Drobné církevní stavby (Terénní výzkum ve vybraném regionu)" vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Prachaticích dne 31. března 2011

Podpis:

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc., PhDr. Františkovi Kubů z prachatického muzea a pracovníkům na odboru stavebně-správního a kulturního rozvoje MěÚ v Prachaticích za pomoc při tvorbě mé bakalářské práce.

Drobné církevní stavby (Terénní výzkum ve vybraném regionu)

Minor Church Architecture (Field Study in a Selected Region)

Souhrn

Podkladem této práce jsou výsledky, které byly získány na základě provedeného terénního šetření, zaměřeného na drobné církevní stavby v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko. Záměrem tohoto výzkumu bylo provést fotodokumentaci, zhodnotit architektonický stav objektů a navrhnout nutnou míru oprav. Tato práce může být například využita pro vytvoření příručky na cesty po drobných sakrálních stavbách v regionu či jako podklad k rozhodování o opravách těchto staveb.

Summary

In this bachelor project I used the results obtained on the basis of field survey, focused on the small religious buildings in the region Voluntary Association of Municipalities of Prachatice Region. The aim of this research was to take photographs, to assess the condition of buildings, architectural design and the necessary degree of correction. This project may be used for the compilation of a manual on the tour of small religious buildings in the region or as a basis for deciding on the repair of these buildings.

Klíčová slova

Kulturní památky, státní památková péče, obnova, Integrovaný operační program, Státní zemědělský fond, Ministerstvo kultury, Jihočeský kraj, Prachatice, Dobrovolný svazek obcí Prachaticko, strategický plán.

Key Words

Cultural monuments, state conservation, renovation, Integrated Operational Programme, State Agriculture Fund, The Ministry of Culture, South Bohemia Region, Town of Prachatice, Voluntary Association of Municipalities of Prachatice Region, strategic plan

Obsah

I. Úvod	10
II. Cíl práce a metodika.....	12
III. Teoretická část	13
1. Typologie drobných církevních staveb	13
1.1. Kříže a křížky.....	13
1.2. Boží muka	13
1.2.1. Zděná sloupková boží muka	15
1.2.2. Zděná pilířová boží muka	15
1.3. Kaple a kapličky	19
1.4. Zvláštní typy drobné sakrální architektury	20
2. Drobné církevní stavby – právní aspekty	21
2.1. Organizační uspořádání státní památkové péče.....	21
2.1.1. Prohlašování věci za kulturní památku	22
2.1.2. Péče o kulturní památky	23
3. Drobné církevní stavby – technické aspekty	23
3.1. Obnova kulturních památek	23
3.2. Restaurování kulturní památky	23
3.3. Maltská konvence	23
3.4. Národní památkový ústav	24
4. Drobné církevní stavby – ekonomické aspekty	25
4.1. Dotační programy na obnovu drobných církevních staveb – od Evropské unie po obec	25
4.1.1. Integrovaný operační program	25
4.1.2. Státní zemědělský intervenční fond	26
4.1.3. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova.....	26
4.2. Ministerstvo kultury ČR	27
4.3. Jihočeský kraj	27
4.4. Město Prachatice.....	28
4.4.1. Strategický plán	29
IV. Výzkumná část	33
5.1. Vymezení zkoumané oblasti	33
5.1.1. Okres Prachatice	33
5.1.2. Město Prachatice.....	35
5.1.3. Dobrovolný svazek obcí Prachaticko	37
5.2. Cíl výzkumné činnosti	38
5.3. Metodika výzkumu	39
5.4. Diskuze – jak se majitelé starají o své památky?.....	39
5.5. Výsledky výzkumu	40
5.6. Vyhodnocení diskuze.....	47
V. Praktická část	48
6. Naučná stezka po drobných církevních stavbách v obci Prachatice.....	48

6.1. Návrh naučné stezky.....	48
7. Závěr	51
VI. Seznam použitých zdrojů.....	53
VII. Seznam příloh.....	56
VIII. Přílohy.....	61

Seznam obrázků a tabulek v textu

- Obrázek č. 1: Stavební prvky božích muk
- Obrázek č. 2: Zděná sloupková boží muka
- Obrázek č. 3: Zděná piliřová muka s vysazenými kaplicemi
- Obrázek č. 4: Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými jehlancovou stříškou
- Obrázek č. 5: Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými sedlovou stříškou
- Obrázek č. 6: Boží muka s neoddělenou kaplicí
- Obrázek č. 7: Piliřová boží muka s potlačenou funkcí vrcholové kaplice
- Obrázek č. 8: Boží muka přechodného typu
- Obrázek č. 9: Výklenková kaplička
- Obrázek č. 10: Interiérová kaplička
- Tabulka č. 1: Vymezení úředních jednotek se zaměřením na Dobrovolný svazek obcí Prachaticko
- Tabulka č. 2: Výsledky terénního výzkumu

I. Úvod

Každý člověk, ať už si to uvědomuje či nikoliv, se jistě někdy v minulosti setkal s některým typem drobné církevní architektury. Mohl to být křížek u cesty, v poli nebo malá kaplička na vesnici, jíž právě projížděl. Málo kdo však věnuje těmto stavbám větší pozornost, než je jen letný pohled, pozornost takovou, jakou by si tito svědci minulých dob jistě zasloužili. A možná právě proto, že se jedná „jen“ o drobné památky a mnohdy jsou někdy tak důmyslně schovány v krajině, že je není možné bez mapy nebo dobré znalosti místního terénu nalézt, jsou odsouzeny k pomalému, ale jistému rozpadu.

Naštěstí v posledních letech se zjistilo, že tyto architektonické skvosty nevypovídají něco jen o lidech, kteří je postavili, ale hlavně vypovídají dost o těch, kteří se o ně starají. A proto čím dál častěji narazíme na návesní kaple, které mají novou střechu, fasádu či alespoň nové dveře. A křížky, které si pamatujeme jako rezivějící kusy, opřené o nejbližší stromy, se mohou pochlubit novým pozlacením.

Důležité však je, všimnout si i těch, které zatím opravené nejsou a které to, doufejme, čeká a uvědomit si, že i malá pomoc může zachránit velké dědictví.

Proto se tato bakalářská práce ve své teoretické části zaměří převážně na to, jak a odkud je možné čerpat pomoc na záchranu drobné církevní architektury. Jakou pomoc lze vyžadovat od Evropské unie a jak se finančně podílí na opravách samotná obec. Je vysvětlen i legislativní rámec, který se týká sakrálních staveb. Možnosti prohlášení za kulturní památku a následná péče o ni, její obnova a restaurování.

Na začátku není vynechána typologie církevních staveb, která obeznámí se samotným termínem „drobné církevní stavby“ a dále se zaměří na konkrétní druhy těchto staveb. Kdy je lidé stavěli, jak se vyvíjela jejich architektura a hlavně, za jakým účelem byly budovány, zda se jednalo pouze o církevní stavby, nebo zde existovaly i prostší důvody jejich výstavby.

V praktické části je vymezen region, ve kterém byl proveden hlubší terénní výzkum. Jedná se o oblast, která se nazývá Dobrovolný svazek obcí Prachaticko a nachází se v Jihočeském kraji. Dále je vymezen cíl a metodika výzkumu, která byla při terénním

šetření použita. A jako výstup je vytvořena tabulka s jednotlivými církevními stavbami a subjektivním zhodnocením jejich technického stavu.

Do přílohy je zařazen doprovodný materiál, mapy sloužící k lepší orientaci a autorčiny fotografie objektů, které se nacházejí ve vytyčeném regionu.

II. Cíl práce a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je zdokumentování drobných církevních staveb a jejich přesná lokalizace v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko, jejich popis a subjektivní zhodnocení stavu těchto památek s využitím již známých poznatků. Záměrem je i přiblížit tyto, mnohdy opomíjené, stavby veřejnosti a posílit tak cestovní ruch v této oblasti.

Díličními cíli je pak charakteristika typů drobných církevních staveb, popsání možností získání finančních prostředků na jejich obnovu a obeznámení se zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve kterém je obnova a péče o kulturní památky ustanovena. Dalším cílem práce je shrnout historii a přírodními aspekty vybraného regionu.

V této bakalářské práci je převážně pro literární rešerši využita analýza sekundárních dat a veškeré zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Výzkumná činnost započala porovnáváním dostupných map a informací, které byly získány na MěÚ v Prachaticích a z dalších dostupných zdrojů. Následovalo samotné terénní šetření, které zahrnovalo fotodokumentaci na digitální fotoaparát a písemné zaznamenávání stavu objektů. Pomocí přístroje na měření GPS souřadnic byla zjištěna jejich konkrétní poloha a byla tak vytvořena mapa drobné sakrální architektury.

III. Teoretická část

1. Typologie drobných církevních staveb

Při toulkách po jihočeském Pošumaví si můžeme všimnout drobných staveb, které nenápadně doplňují ráz krajiny. Jedná se převážně o drobnou sakrální architekturu, mezi kterou můžeme zařadit kříže a křížky, boží muka, kapličky ať už výklenkové nebo interiérové a v neposlední řadě i malé návesní kaple. Zvláštním, avšak ne ojedinělým, druhem této architektury jsou pak sochy světců a křížové cesty.

1.1. Kříže a křížky

Nejčastěji se vyskytujícím objektem drobné sakrální architektury jsou právě kříže a křížky, takzvané krucifixy. Můžeme je nalézt stát jen tak v poli, u cesty, objevují se i na rozcestích nebo je můžeme často spatřit před vchodem do kaple, kostela či na hřbitov. Kříže, jako nejstarší symboly křesťanství symbolizující umučení Ježíše Krista, byly původně dřevěné, ale pro nestabilitu materiálu se později nahrazovaly kříži kamennými, jako tomu bylo v pozdním baroku, tedy od 18. století. I tento materiál byl však později vyměněn a od poloviny 19. století se stavějí stále častěji kříže litinové stojící na kamenném podstavci. Nejprve se však odlévají z litiny pouze těla Krista a až později se používá litina na výrobu celého kříže.¹ Důvodů, proč se kříže u cest stavěly je hodně, nejběžněji se však uvádí jako důvod poděkování Bohu.²

1.2. Boží muka

Při charakterizaci božích muk *„má dobrý smysl vycházet u významu jejich pojmenování. Jak samo sousloví říká, jde o připomínku utrpení Krista připoutaného, bičovaného a mučeného u antického kamenného sloupu. Odtud pramení základní tvarosloví božích muk – válcový sloupek či hranolový pilířek, vertikálitou evokující zmíněný sloup. Pro pochopení vývoje božích muk jako stavebního typu je však důležitější*

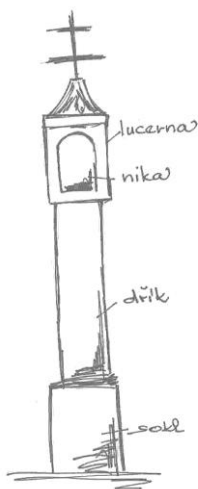
¹ <http://www.vilemwalter.cz/dsa/> (19. 02. 2011)

² <http://www.krajempodsumavou.cz/toulani/cirkevni-turistika/drobna-sakralni-architektura/> (19. 02. 2011)

výklad samotného děje, tj. utrpení Krista. Téma Kristova bičování, jež bylo již od středověku součástí pašijových výjevů, v sobě nese bolest fyzickou i duševní, vyjadřuje ale i statečnost a nezlomnost Syna člověka a symbolizuje jeho víru, naději a lásku. (...) To jsou momenty, které se jasně odrážejí v symbolice božích muk, projevují se jak v jejich architektuře, tak i v jejich umístění a poslání.“³

Důvody, proč se lidé uchylovali ke stavbě božích muk, byly, podle dochovaných písemných pramenů, nejčastěji válečné události a s tím spojené označení místa padlých vojáků nebo jako připomínka válečného konfliktu právě na tomto místě. Kříže na vrcholu tak znázorňují mučednickou, ale hlavně násilnickou smrt. To platí nejčastěji o božích mukách v jižních Čechách. Spojení se smrtí však nemůžeme brát jen v úvaze s válkou. Boží muka často označují i místa, kde se stala nějaká tragická událost nebo jako připomínka morové rány. Tyto boží muka jsou většinou bez výklenků, kde měla stát socha světce. Vývojem však dochází k tomu, že si u některých můžeme právě tohoto výklenku všimnout. Výzdobu pak tvoří malby na plech, drobné sošky a reliéfy, nejčastěji Krista

Obrázek č. 1:
Stavební prvky
božích muk

s trnovou korunou, Pieta či Panna Maria. U některých je však nika větší, jednoznačně určená pro sochu světce. Dochází tak ke změně funkce božích muk. K prvotnímu důvodu označování hrobu či místa tragedie se přiřazuje funkce duchovní.⁴

Další neopomenutelnou věcí, které bychom si měli na božích mukách všimnout je jejich umístění. Tvořila a tvoří orientační body v krajině. V dnešní době již sice není tak patrné jejich umístění u cest, protože vlivem rozvoje řada původních cest zanikla, ale při porovnání starých vojenských map si můžeme všimnout jejich umístění nejčastěji na nějaké křižovatce cest.⁵

„Tradiční podoba božích muk, doložená stovkami příkladů, je obecně vnímána v té nejcharakterističtější struktuře, tvořené třemi

Zdroj:
<http://bozi-muka.webnode.cz/news/kamenna-bozi-muka/>
(20. 03. 2011)

stavebními prvky – soklem, dříkem, a kanicovým nástavcem. Jednotlivá slohová období více či méně

³ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 11

⁴ Tamtéž, s. 13 – 14

⁵ Tamtéž, s. 17

proměňovala výtvarnou podobu každého z těchto stavebních prvků a uplatňovala určité specifické formy výzdoby.“⁶

Kamenná boží muka se nejvíce rozšířila v 15. – 17. století, v jižních Čechách se však objevují již ve středověku, oproti tomu zděná boží muka jsou stavěna až v průběhu 17. století, jsou tedy výrazně mladší, než jejich kamenní předchůdci.⁷

„Prachaticko jako převážně horský okres je názorným dokladem závislosti krajinného reliéfu a jazykové hranice na podobě božích muk. Jižní polovinu okresu pokrývá Šumava a šumavské podhůří s typickými kamennými pilířovými božími mukami na Volarsku, Lipensku a Stašsku. Severní polovina okresu naopak reprezentuje zděná boží muka. Dělicí hranice probíhá zhruba od Čkyně přes Záblatí a Libínské Sedlo a pokračuje přes Chroboly do Ktiše a u Kuklova vstupuje na Českokrumlovsko do Blanského lesa. Jedním z hlavních center zděných božích muk na Prachaticku je samotné město Prachatice.“⁸

1.2.1. Zděná sloupková boží muka

Obrázek č. 2: Zděná sloupková boží muka

Zděná sloupková boží muka jsou oproti pilířovým zděným božím mukům v jižních Čechách v menšině. Jsou však mimořádně výtvarně provedeny a jejich začlenění do krajiny je nenásilné a harmonické. Časové zařazení a historická posloupnost je velmi zkomplikována tím, že neexistují písemné zprávy a jejich tvarová různorodost znemožňuje porovnání s jinými, avšak datovanými, stavbami.⁹

Zdroj: <http://katolicka-kultura.sweb.cz/krest-vlastiveda/krest-vlastiveda.html>
(20. 03. 2011)

1.2.2. Zděná pilířová boží muka

Tento typ božích muk vznikl v období od poloviny 17. století do druhé poloviny 19. století. Přesná datace je však, stejně jako u zděných, zhoršena jejich četností a typovou

⁶ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 21

⁷ Tamtéž, s. 23

⁸ Tamtéž, s. 43

⁹ Tamtéž, s. 57

příbuzností. Stavitelé se většinou inspirovali božími mukami v blízkosti svého bydliště a plány nahrazovala jejich zkušenost.¹⁰

1.2.2.1. Skupiny zděných pilířových božích muk

Zděná pilířová muka s vysazenými kaplicemi

Obrázek č. 3: Zděná pilířová muka s vysazenými kaplicemi

Zdroj: vlastní zpracování

Zděná pilířová muka s vysazenými kaplicemi jsou stavby, které se staly vzorem pro další a to proto, že dodržují princip vertikality. Hlavním rysem těchto staveb, jak už název sám napovídá, je vrcholová kaplice vysazená na římsě a vůči dřívku je rozšířena.¹¹

Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými jehlancovou stříškou

Obrázek č. 4: Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými jehlancovou stříškou

Zdroj: vlastní zpracování

Jedná se o nejčastěji se vyskytující typ božích muk v jižních Čechách. Rysem těchto staveb je „oddělená vrcholová kaplice, která hmotně navazuje na rozměry dřívku a jehlancový tvar stříšky, všechny pilíře zachovávají princip vertikality.“¹²

¹⁰ HÁJEK, Pavel. *Zděná boží muka v jižních Čechách*. s. 73, s. 73

¹¹ Tamtéž, s. 73

¹² Tamtéž, s. 104

Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými sedlovou stříškou

Obrázek č. 5: Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi zakončenými sedlovou stříškou

Zdroj: vlastní zpracování

Boží muka s hmotně shodnými kaplicemi

zakončenými sedlovou stříškou vznikají většinou do 18. století. Mají stejné prvky jako typy předešlé (štíhlý hranolový dřík členěný profilovanou korunní římsou, která nese vrcholovou kaplici s většinou plochými nikami) Jak už název napovídá, tak se liší ve tvaru a podobě stříšky, která je sedlová. Vzniká tak trojúhelníkový štít nad dvěma stěnami, který je oddělen profilovanou římsou, která může být typově stejná jako římsa korunní, může však být i podstatně zjednodušená.¹³

Boží muka s neoddělenou kaplicí

Obrázek č. 6: Boží muka s neoddělenou kaplicí

Zdroj: vlastní zpracování

Tato skupina se vyznačuje tím, že její dřík není oddělen římsou od vrcholové kaplice. Zůstávají jim však niky a podstřešní římsy, které nesou tradiční jehlancové stříšky. Tento typ je spíše ojedinělý a u některých z nich je přímá spojitost z dob války o rakouské dědictví v letech 1741 – 1742 a 1744.^{14, 15}

¹³ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 154 – 155

¹⁴ Bojiště v polovině 18. století a jejich návaznost na výskyt boží muka s neoddělenou kaplicí – prostor od Českých Budějovic (sídlo posádky tereziánských vojsk) přes Vltavotýnsko k Bechyni, druhou oblastí je oblast Písecka a širší okolí Mirovic a Čimelic. (<http://www.primaplana.net>, 24. 03. 2011)

¹⁵ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 173 – 174

Pilířová boží muka s potlačenou funkcí vrcholové kaplice

Vrcholová kaplice u božích muk, byla do této chvíle nejdůležitější částí stavby, byly v ní výklenky a niky určené pro svaté obrázky, sochy a reliéfy, dřík a sokl měli pouze

Obrázek č. 7: Pilířová boží muka s potlačenou funkcí vrcholové kaplice

funkci nosnou a byli nástrojem k posunutí kaplice blíže k Bohu. U pilířových božích muk s potlačenou funkcí vrcholové kaplice tato kaplice

sice pořád existuje, ale její funkci již přebírá dřík, ve kterém jsou, v jeho vrcholové části obdélné niky a tak vrcholová kaplice zůstává hladká. Vysvětlení proč se tomu tak stalo je celkem jednoduché. Nebyly postaveny jako připomínka tragické události, ale jako zastavení při pohřebním průvodu a jako tichá vzpomínka na zemřelého určená k modlitbám.¹⁶

Zdroj: vlastní zpracování

Boží muka přechodného typu

Obrázek č. 8: Boží muka přechodného typu

Zdroj: vlastní zpracování

U božích muk přechodného typu se jedná „o velkou skupinu staveb, u kterých dochází k prolínání principů a prvků božích muk na jedné straně a výklenkových kaplí na straně druhé. Základní odlišností ve filozofii staveb je, podobně jako u poslední typové skupiny s potlačenou funkcí kaplice, změna ve funkci jednotlivých prvků, přenesení duchovního jádra z vrcholové kaplice do dříku či úplný zánik vrcholové kaplice v tradičním pojetí a její náhrada výklenkem. Hlavním mottem staveb se tak stává jeden

centrální výklenek se sochou či malbou, umístěný v dříku či ve vrcholové části stavby, případně několik výklenků nad sebou.“¹⁷

Do této skupiny můžeme zařadit i trojboká boží muka a nejvíce u nich platí prolínání prvků výklenkové kaple a božích muk. Jedná se o trojstranné stavby, které

¹⁶ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s.183

¹⁷ Tamtéž, s. 189

zachovávají princip vertikality a své pilíře dělí tradičně na sokl, dřík a vrcholovou kaplici. Ve stěnách dříku a někdy i v kaplici jsou niky, které slouží k malířským účelům.¹⁸

1.3. Kaple a kapličky

Další sakrální stavby, které neodmyslitelně patří do naší krajiny jsou kaple a kapličky. Stojí na návších nebo jen tak schované v polích a u cest a dotváří tak krajinný ráz.

Výklenkové kapličky

Obrázek č. 9:
Výklenková kaplička

Zdroj: vlastní zpracování

Mezistupněm mezi kapličkami a božími muky jsou takzvané výklenkové kapličky. „Výklenkové kaple, jak říká název, jsou většinou drobné stavby, jejichž hlavním prostorem je větší nebo menší výklenek či výklenky, které byly určeny od prvopočátku pro umístění sochy nebo obrazu oblíbeného světce. Staviteli výklenkových kaplí byli převážně prostí venkované, kteří budovali tyto stavby u svých polí, při cestách na okraji vsi za účelem krátké modlitby při práci, sloužili k rozjímání a odpočinku, k prosbám vznášeným za úrodu, déšť, uzdravení, narození dítěte a za mnoho dalších denních potřeb. V nikách se objevovali rozliční světci. Jak je v Čechách obvyklé, převažuje úcta k Panně Marii a sv. Janu Nepomuskému, čtené je zasvěcení kaplí sv. Václavu jako nejvýznamnějšímu patronu českých zemí, sv. Anně, sv. Antonínovi či Nejsvětější Trojici. Zasvěcení kaplí patrně také často odráželo jméno stavitele a modlitbou byl uctíván patron „hospodáře“. Výklenková kaple byla cíleně stavěna za účelem konání soukromé pobožnosti v průběhu dne a nahrazovala tak kostel, kapli či domácí oltářik. Její umístění ve volné krajině při cestách pochopitelně mohl využívat každý, kdo zatoužil po odpočinku, rozjímání a spojení s Ježíšem Kristem. Vděčnou zastávkou byly výklenkové kaple pro poutníky putující

¹⁸ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 219

k některému ze svatých poutních míst a sloužily též jako místo pro zastavení a modlitbu pohřebních průvodů.“¹⁹

Interiérové kapličky

Obrázek č. 10:
Interiérová kaplička

Zdroj: vlastní zpracování

Interiérové kapličky mají dveře, laťková vrátka či mříž, za kterými se skrývá malý oltář a většinou i velmi jednoduchá a skromná výzdoba soškami a obrazy znázorňující sváté. Většina z těchto kapliček plnila nebo stále plní i funkci zvoničky. Typem malé interiérové kapličky je tzv. návesní kaple. Vznikali nejčastěji od druhé poloviny 19. století do začátku 20. století a proto u nich nalezneme prvky z novorománského, novogotického nebo novobarokního slohu. Můžeme objevit i takové návesní kaple, které dosahují velikosti malého kostelíka, od kterého se však liší tím, že v kapli není vykonávána mše, sváté přijímání neboli eucharistie. Tyto kaple většinou sloužily jako shromaždiště věřících obyvatel na vsích, dnes je to místo, kde se lidé setkávají při různých společenských událostech.²⁰

1.4. Zvláštní typy drobné sakrální architektury

Mezi zvláštní typy drobné sakrální architektury můžeme zařadit samostatné zvoničky, křížové cesty nebo samostatně stojící sochy světců.

Křížové cesty

Křížová cesta mívá obvykle 14 výklenkových kapliček s obrazy, které znázorňují poslední cestu Ježíše Krista na horu Kalvárii a jeho jednotlivá zastavení na ní.²¹

¹⁹ HÁJEK, P., *Zděná boží muka v jižních Čechách*, s. 11

²⁰ <http://www.krajempodsumavou.cz/toulani/cirkevni-turistika/drobna-sakralni-architektura/> (20. 02. 2011)

²¹ <http://www.krajempodsumavou.cz/toulani/cirkevni-turistika/drobna-sakralni-architektura/> (21. 02. 2011)

Sochy a plastiky

Zvláštní, ne však ojedinělou, sakrální architekturou jsou kamenné sochy světců. Setkáváme se s nimi na veřejných prostranstvích měst a vesnic, v nikách domů, na mostech přes řeku, ale i jen tak samostatně stojíce v krajině. Nejčastěji můžeme objevit sochu sv. Jana Nepomuckého nebo nějaký styl zobrazení Panny Marie od Madony s Ježíškem až po Pietu, ale i jiné. Dalším, často se objevujícím světce je sv. Florián, který byl ochráncem před ohněm, vodou a válkou.²²

2. Drobné církevní stavby – právní aspekty

Archeologické památky, včetně drobných sakrálních staveb, jsou na území České republiky chráněny, jako jedinečný svědek věcí minulých, několika zákony. Pilířem je zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších změn. Cílem státu je chránit kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví, nenahraditelného bohatství a svědka historických změn. Hlavním účelem tohoto zákona je péče o tyto památky, jejich zachování, zpřístupnění a využití tak, aby dopomohly k dalšímu rozvoji celé společnosti.²³

2.1. Organizační uspořádání státní památkové péče

„(1) Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

(2) Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče.

(3) Orgány státní památkové péče ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci odborné organizace státní památkové péče, vědeckých, uměleckých a dalších odborných organizací a ústavů dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje.“²⁴

²² <http://katolicka-kultura.sweb.cz/krest-vlastiveda/krest-vlastiveda.html> (21. 02. 2011)

²³ <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/> (21. 02. 2011)

²⁴ Tamtéž, (21. 02. 2011)

Státní památková péče spolu s orgány státní správy a dalšími organizacemi²⁵, které spolupracují s orgány a odbornou organizací státní památkové péče se snaží o zabezpečení ochrany, zachování a vhodné využití kulturních památek.²⁶

Ministerstvo kultury České republiky může za kulturní památku prohlásit movitou i nemovitou věc, případně jejich soubory (i když některá věc ze souboru není kulturní památka), které je možno pokládat za důležité pamětníky historického vývoje a svědky způsobu života společnosti od dob dávno minulých až do současnosti a jako projevy umělecké činnosti a práce člověka.²⁷

2.1.1. Prohlašování věci za kulturní památku

Předtím, než se ministerstvo kultury rozhodne prohlásit věc za kulturní památku, vyžádá si od krajského úřadu či obecního úřadu obce s rozšířenou působností vyjádření, poté vyrozumí písemně vlastníka věci o tom, že se hodlá věc prohlásit za kulturní památku a ponechá vlastníkovu čas na vyjádření. Vlastník je povinen, od doby, kdy mu je vyrozumění doručeno, chránit věc před zničením či poškozením a před odcizením, dále musí oznámit každou změnu, která by se týkala změny vlastníka, správy nebo užívání věci. Ministerstvo kultury je poté povinno vlastníkovu věci oznámit, zda se věc stala či nestala kulturní památkou.²⁸

Památky, které získají přízvisko kulturní, jsou zapisovány do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, který vede odborná organizace státní památkové péče. Ta vyrozumívá vlastníka a úřady o tom, že byla kulturní památka zapsána do ústředního seznamu. Dle tohoto seznamu jsou vedeny i další seznamy kulturních památek, které spravují krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností dle svých obvodů. Podrobnosti týkající se evidence jsou stanoveny obecně závazným právním předpisem.²⁹

²⁵ např. Národní památkový ústav

²⁶ <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/> (21. 02. 2011)

²⁷ <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/> (21. 02. 2011)

²⁸ Tamtéž, (21. 02. 2011)

²⁹ Tamtéž, (21. 02. 2011)

2.1.2. Péče o kulturní památky

Povinnost starat se o zachování kulturní památky, jejího udržování v dobrém stavu a zabránění před poškozením, zničením či odcizením má ten, kdo je vlastníkem památky nebo ten, kdo ji má v užívání. Je-li památka ve společenském vlastnictví tato povinnost spadá na organizaci a její nadřízený orgán, která se o kulturní památku stará, užívá ji nebo ji vlastní. Nezpůsobit nepříznivé změny stavu památky, jejího prostředí a nezhoršit společenské uplatnění památky jsou dále povinni všichni občané a organizace, i když nejsou vlastníky kulturní památky.³⁰

3. Drobné církevní stavby – technické aspekty

3.1. Obnova kulturních památek

Pod obnovou kulturních památek si lze představit provádění údržby, oprav, rekonstrukcí, restaurování či jiných úprav památek nebo jejich prostředí. Za jinou úpravu lze považovat modernizace kulturní památky, která však nemá vliv na její funkci nebo její přestavba.³¹

3.2. Restaurování kulturní památky

Restaurování kulturních památek nebo jejich částí může provádět fyzická osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a bezúhonná, na základě povolení, které vydává ministerstvo kultury po předchozím prokázání odborných předpokladů, které jsou dosaženy splněním odborné kvalifikace a prokázáním odborných schopností.³²

3.3. Maltská konvence

Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (dále jen Úmluva) byla přijata dne 16. ledna 1992 ve Vallettě. Česká republika se k ní připojila o šest let později,

³⁰ <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/> (21. 02. 2011)

³¹ Tamtéž, (21. 02. 2011)

³² Tamtéž, (21. 02. 2011)

konkrétně 17. prosince 1998 ve Štrasburku, v platnost však vstoupila až dne 23. září 2000.³³

Cílem této Úmluvy je ochrana archeologického dědictví jako zdroje evropské paměti a nástroje studia historického a vědeckého. Za součásti dědictví jsou považovány všechny pozůstatky a objekty, které zde zanechalo lidstvo v minulých dobách. Pomocí těchto odkazů lze sledovat historický vývoj lidstva a jeho vztah k prostředí. Hlavními zdroji těchto informací jsou vykopávky nebo objevy a další metody výzkumu lidstva, které se nacházejí na jakémkoliv místě. Do těchto památek lze tedy zahrnout stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také prostředí, které s nimi souvisí na souši i pod vodou.³⁴

Každý kdo je členem Úmluvy se zavazuje k tomu, že zavede právní řád na ochranu archeologického dědictví, zaručí se za vědecky smysluplné archeologické výzkumy a zavede opatření, která povedou k fyzické ochraně dědictví. Dále se bude snažit o integrovanou konzervaci archeologického dědictví, zajistí financování výzkumu a konzervace, umožní šíření informací a veřejnou informovanost, nakonec bude podporovat technickou a vědeckou výpomoc od jiných členů Úmluvy.³⁵

3.4. Národní památkový ústav

„Národní památkový ústav (dále jen NPÚ) je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších novel) řízenou ministerstvem kultury. NPÚ se organizačně člení na ústřední pracoviště v Praze (ÚP) a územní odborná pracoviště (ÚOP) v jednotlivých krajích. Ústřední pracoviště řídí celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště zajišťují úkoly státní památkové péče v rozsahu své územní působnosti. NPÚ jako odborná a výzkumná organizace státní památkové péče zajišťuje a vykonává základní i aplikovaný vědecký výzkum a další

³³ http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/maltska_konvence.html (13. 03. 2011)

³⁴ Tamtéž, (13. 03. 2011)

³⁵ Tamtéž, (13. 03. 2011)

*odborné, pedagogické, vzdělávací, publikační a popularizační činnosti směřující k zajištění kvality odbornosti v péči o kulturní památky a památkově chráněná území.*³⁶

4. Drobné církevní stavby – ekonomické aspekty

4.1. Dotační programy na obnovu drobných církevních staveb – od Evropské unie po obec

Na ochranu drobné sakrální architektury existuje mnoho dotačních programů. Proto, aby byly správně a efektivně využívány, je třeba se orientovat v tom, co a za jakých podmínek nabízí Evropská unie, a také v tom, co může samotná obec udělat pro záchranu architektonických památek.

4.1.1. Integrovaný operační program

Integrovaný operační program (IOP), schválený Evropskou komisí dne 20. prosince 2007, se snaží řešit regionální problémy v oblasti infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj, mimo jiné se snaží podporovat cestovní ruch a kulturní dědictví. Řídícím orgánem IOP je v České republice Ministerstvo pro místní rozvoj, konkrétně jeho odbor řízení operačních programů. V rámci IOP existují tři hlavní rámce podpory, které jsou zajišťovány orgány státní správy nebo orgány územní veřejné správy. Mezi tyto tři rámce patří:

- modernizace veřejné správy,
- zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb,
- podpora územního rozvoje.

Cílem těchto rámců je hlavně posílení veřejné správy, veřejných a navazujících služeb na území České republiky, které mají zvýšit stabilitu života obyvatel a zatraktivnit ČR pro budoucí investory.³⁷

Projekty, které jsou z IOP financovány se pro lepší přehlednost dělí do tzv. 6 prioritních os, které rozdělují operační program na logické celky, které jsou dále

³⁶ <http://www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/o-nas/> (13. 03. 2011)

³⁷ <http://www.strukturalni-fondy.cz/iop> (13. 03. 2011)

konkretizovány pomocí oblastí intervence. Ty vymezují typy projektů, které jsou dle příslušné prioritní osy podpořeny.³⁸

4.1.2. Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) zprostředkovává finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Evropské dotace jsou poskytovány, z hlediska společné zemědělské politiky, z Evropského záručního fondu (EAGF) a v programovém období 2007 – 2013 také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova, který odčerpává finance z EAFRD, byl nahrazen Horizontálním plánem rozvoje venkova a Operačním programem rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství.³⁹

4.1.3. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Ochranou a rozvojem kulturního dědictví venkova se v programu rozvoje venkova zabývá OSA III., 2. Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech v bodě 2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Tato podpora je určeno na vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví, jakými jsou kulturní památky, památkové rezervace, kulturní prvky vesnic a krajiny apod., dále je určena na zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče o krajinné památkové zóny. Investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví a budování nových stálých výstavních expozic, které se budou týkat místní historie, uměleckých aktivit či tradiční lidové kultury, budou rovněž podporovány. Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR) budou moci využít památky, které jsou zapsány v seznamu UNESCO, národní kulturní památky nebo kulturní památky, které jsou využívány za účelem cestovního ruchu. Cílem těchto podpor je zvětšení investic, které zatraktivní venkovské oblasti, zlepšení kvality života v těchto oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.⁴⁰

³⁸ <http://www.strukturalni-fondy.cz/iop> (13. 03. 2011)

³⁹ <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif> (14. 03. 2011)

⁴⁰ Tamtéž, (14. 03. 2011)

4.2. Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturu, památky aj.⁴¹ Každoročně vypisuje granty a dotace, které je možno využít na zlepšení kvality. Pro rok 2011 vypsala odbor památkové péče mimo jiné tyto dotační programy na obnovu kulturních památek:

- **Havarijní program** – finanční prostředky jsou určeny na záchranu nemovitých památek, které jsou v havarijním stavu, obzvláště na jejich statické a stavební zajištění, včetně restaurátorských prací na obnovu krovů a střech, klempířských a zámečnických prací.
- **Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny** – tento fond je určen na obnovu a zachování nemovitých kulturních památek, zejména lidové architektury jako jsou zemědělské usedlosti, kapličky, boží muka, venkovské kostely, zámečky, tvrze, ale i soch a pomníků, které se vyskytují na území vesnické památkové rezervace a zóny a na území krajinné památkové zóny.⁴²
- **Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností** – cílem tohoto programu je efektivní podílení se na zachování a obnově kulturních památek a přispívat tak k zachování památkového fondu republiky. Finance jsou určeny pro obnovu a zachování nemovité kulturní památky, které se nenalézají v památkové rezervaci či zóně, nejsou národními kulturními památkami a nejsou ve vlastnictví České republiky. Finanční prostředky mohou být využity i na obnovu movité kulturní památky, ta však musí být spjata pevně se stavbou, která je kulturní památkou. Příkladem jsou varhany v kostele.⁴³

4.3. Jihočeský kraj

Akční plán Programu rozvoje kraje (AP PRK) na území Jihočeského kraje každý rok se snaží o splnění záměrů zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Je

⁴¹ <http://www.mkr.cz/scripts/detail.php?id=36> (13. března 2011)

⁴² <http://www.mkr.cz/cz/granty-a-dotace/granty-a-dotace--pamatkova-pece-77605/> (14. března 2011)

⁴³ Tamtéž, (14. března 2011)

také součástí strategických a programových dokumentů, které se podporou regionálního rozvoje zabývají a dosahují tak realizace Programu rozvoje kraje.⁴⁴

Mimo jiné je vypisován grantový program „Obnova drobné sakrální architektury v krajině“, který je zaměřen na podporu zachování a obnovu drobné sakrální architektury s využitím tradičních materiálů a technologií. Důraz je kladen na zachování podstaty a tradičního vzhledu objektu. Objekt, který má být podpořen se musí nacházet na území Jihočeského kraje. Od roku 2007 do roku 2011 činili maximální poskytnuté finanční prostředky 70% celkových nákladů na projekt, nejvýše však 50 000,- Kč s výjimkou roku 2010, kdy se hranice pohybovala na 60% a nejvyšší možné míře příspěvku 40 000,- Kč.⁴⁵

4.4. Město Prachatice

Ke dni 10. února 1999 byl založen Nadační fond města Prachatice pro rozvoj kultury a péči o památky. Účelem tohoto fondu je napomáhat rozvoji kultury a přispívat k ochraně a opravě kulturních památek a to převážně těch, které nemají statut nemovitých kulturních památek a nelze proto na ně čerpat finanční prostředky od státu a kraje. Příjmy fondu jsou převážnou částí tvořeny dary třetích osob, zisk každoročně se konajícího plesu města a městem pořádaných letních Slavností solné Zlaté stezky. Nadační fond je řízen šesti členy správní rady, kteří jsou schváleni zastupitelstvem města Prachatice.⁴⁶

Nejvýznamnějším dílem, které bylo z nadačního fondu financováno, byla oprava mešní kaple sv. Filipa Neri, tzv. Patriarcha, na úpatí hory Libín včetně opravy křížové cesty se čtrnácti zastaveními. Mezi další významné počiny, na které nadační fond přispěl, byla oprava varhan v kostele sv. Jakuba v Prachaticích a pořízení sochy sv. Jana Nepomuka Neumanna, která se nachází v parku stejnojmenného hospice v Prachaticích.⁴⁷

Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců od roku 2006 do roku 2009 je uveden v příloze. V roce 2010 nebyl Nadačním fondem vyplacen žádný příspěvek. Usnesením správní rady Nadačního fondu č. 6/2010 byl schválen příspěvek městu Prachatice na pořízení oltářního obrazu do Hüblerovy kaple ve výši 36.000 Kč.⁴⁸

⁴⁴ [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1346&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1346&par[lang]=CS) (16. 03. 2011)

⁴⁵ [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1450&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1450&par[lang]=CS) (16. 03. 2011)

⁴⁶ http://www.prachatice.cz/n_nadacnifond.html (18. 03. 2011)

⁴⁷ Tamtéž, (18. 03. 2011)

⁴⁸ http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2010.pdf (26. 03. 2011)

4.4.1. Strategický plán

Jedním ze základních dokumentů územního celku je strategický rozvojový plán, který nám oproti krátkodobému postupu plánování přináší komplexnější a dlouhodobější přístup k dosažení vytyčeného cíle. Spolupracují na něm představitelé územního celku s lidmi, kteří mají různé odborné zaměření. Odhalují přednosti i slabiny celku a stanovují předpokládaný směr vývoje pro daný časový úsek. K uskutečnění tohoto vývoje jsou stanoveny prioritní osy, jejich strategické cíle a opatření, rozvojové aktivity, pomocí nichž by mělo být určeného stavu dosaženo.⁴⁹

Důležitým bodem strategického plánu bývá i kulturní a turistický rozvoj územního celku. Tento bod se většinou věnuje problematice rozvoje či udržení cestovního ruchu v regionu. Neméně významná je však i část obnovy a údržby kulturního dědictví do kterého se řadí i drobná církevní architektura.

4.4.1.1. Města Prachatice pro roky 2005 – 2009

Jedním z bodů strategického plánu pro roky 2005 – 2009 je regenerace historického jádra a památek a to včetně kapliček a božích muk. Snaha o jejich udržování, obnovování a využívání je jako součást naučných stezek, cyklotras či turistických a vycházkových tras.⁵⁰

- 2005/2006 - Zrealizována etapa rekonstrukce kaple Patriarcha a výklenkové kapličky na naučné Svatopetrské stezce v Prachaticích.⁵¹
- 2006/2007 - Získány dotace od Jihočeského kraje (190 tis. Kč) a příspěvek od Nadačního fondu města Prachatice (180 tis. Kč). Byla provedena další etapa rekonstrukce kaple Patriarcha, opravena střecha kaple v areálu hřbitova, dvě výklenkové kapličky na naučné Svatopetrské stezce a kamenný kříž s pozlacenou sochou Krista a Madony v Prachaticích⁵²
- 2007/2008 - Od Jihočeského kraje obdržena dotace v hodnotě 150 tis. Kč a příspěvek od Nadačního fondu města Prachatice ve výši 12 tis. Kč, pomocí nichž byla zrealizována oprava římsy, krovu, obnova věžičky nad oltářem,

⁴⁹ http://mesto.prachatice.cz/n_mu_sprm.html (15. 03. 2011)

⁵⁰ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0509.pdf (16. 03. 2011)

⁵¹ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0506.pdf (16. 03. 2011)

⁵² http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0706.pdf (16. 03. 2011)

položena nová střešní krytina a infúzní clony na Hüblerově kapli, také byla opravena výklenková kaplička u Perlovic, kamenný kříž s pozlacenou plastikou ukřižovaného Ježíše Krista v areálu hřbitova u kostela sv. ap. Petra a Pavla a byl doplněn chybějící kříž s plastikou ukřižovaného Ježíše Krista na kamenném podstavci před kaplí Patriarcha.⁵³

- 2008/2009 - Získány dotace od Ministerstva kultury v novém Programu péče o kulturní památky prostřednictvím obcí s rozšířenou působností v celkové hodnotě 186 tis. Kč, od Jihočeského kraje získáno 352 tis. Kč a příspěvek Nadačního fondu města Prachatice pro rozvoj byl 170 tis. Kč. Z čehož byla realizována oprava technického vybavení a výměna pohonu zvonů v kostele sv. ap. Petra a Pavla včetně nového zvonu, obnova kamenného jehlanu na Skalce včetně doplnění chybějící vrcholové partie, celková obnova hřbitovní kaple, restaurování sgrafita na dvorní fasádě Staré radnice, propustek u Hüblerovy kaple, celková obnova kamenné kapličky pod perlovickou zatačkou, oprava střechy kaple v Ostrově, doplnění kříže s plastikou ukřižovaného Ježíše Krista na kamenný podstavec u Skalky, natření okenních mříží, oprava omítek nad soklem a hydrofobizace soklu na kapli Patriarcha, oprava štukových prvků a nátěr fasády kaple sv. Jana Nepomuckého pod Dolní branou.⁵⁴

4.4.1.2. Města Prachatice pro roky 2010 – 2014

Pro nadcházející období byl, stejně jako pro minulé, vypracován nový strategický plán a ani v tom není opomenuta otázka kulturního dědictví a péče o něj současně respektující jeho specifické hodnoty.⁵⁵

Pro rok 2010 – 2014 bylo definováno sedm prioritních os. Mezi nimi i osa týkající se kulturního dědictví, cestovního ruchu a volnočasových aktivit. O její realizaci by se měly postarat samy Prachatice, respektive jejich městský úřad.⁵⁶

⁵³ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0708.pdf (16. 03. 2011)

⁵⁴ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0809.pdf (16. 03. 2011)

⁵⁵ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/Strateg_plan_2010_2014.pdf (16. 03. 2011)

⁵⁶ Tamtéž, (16. 03. 2011)

Strategickými cíli této osy je zařadit město Prachatice mezi spádové centrum cestovního ruchu, volnočasových aktivit a relaxace. Dále se pokusit o zajištění trvalé obnovy a údržby kulturního dědictví, které by bylo využito k rozvoji turistiky, představující významný životní faktor města.⁵⁷

Aby těchto cílů bylo dosaženo, je potřeba usilovat o dobrý technický stav nemovitých kulturních památek, včetně drobné sakrální architektury, pomocí dotačních programů, např. dotačního programu „Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností“. A samozřejmě nelze opomenout ani propagaci těchto památek u široké veřejnosti.⁵⁸

4.4.1.3 Dobrovolného svazku obcí Prachaticko pro roky 2005 – 2014

Svůj strategický plán má od roku 2004 i Dobrovolný svazek obcí Prachaticko, kdy se ho členské obce rozhodli zpracovat poprvé, a byl určen na období let 2005 – 2010. Na něj kontinuálně navazuje aktuální plán, který byl schválen v roce 2009 na období od roku 2010 do roku 2015. Oba tyto plány v sobě mimo jiné zahrnovaly i prioritní osu, která se zabývá kulturním dědictvím, cestovním ruchem a volným časem. V rámci této prioritní osy proběhla v roce 2005 i oprava drobných sakrálních památek v mikroregionu Prachaticko. Od Ministerstva pro místní rozvoj byla získána dotace v hodnotě 200 tis. Kč v rámci 7. dotačního titulu „Program obnovy venkova“. Tyto finance byly použity na obnovu poničených či zchátralých drobných architektonických a sakrálních památek na území mikroregionu. V rámci projektu došlo k:

- opravě střech na kapličky v Žernovicích
- opravě omítky, střechy a odtokových žlabů návesní kapličky v Bělči (obec Těšovice)
- výrobě a montáži vchodových dveří u kapličky v Nebahovech
- konzervaci a restaurování plastiky sv. Jana Nepomuského v Husinci
- opravě tří kapliček v Husinci a ve Výrově (obec Husinec)

⁵⁷ http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/Strateg_plan_2010_2014.pdf (16.03. 2011)

⁵⁸ Tamtéž, (16. 03. 2011)

- opravě a doplnění vnitřních omítek, montáži okna a provedení plastických prvků v omítkách na vítězném oblouku na kapli Patriarcha v Prachaticích.

Celkově se tak náklady na obnovu a rekonstrukci vyšplhaly na 286 tis. Kč.

I do budoucna se počítá s opravou a údržbou sakrální architektury, které by se tak mohla stát součástí naučných stezek a cyklotras. V plánu jsou tyto projekty:

- Kostel sv. Jakuba Většího a fara (město Prachatice)
- Kostel sv. Anny na Labínském Sedle (město Prachatice)
- Kaple sv. Filipa Neri /Patriarcha (město Prachatice)
- Hüblerova kaple /Panny Marie Loretánské/ (město Prachatice)
- Výklenkové kapličky a boží muka směrem ke hřbitovu u kostela sv. ap. Petra a Pavla ve Starých Prachaticích (město Prachatice)
- Návesní kaple v Ostrově (město Prachatice)
- Návesní kaple v Kahově (město Prachatice)
- Hřbitovní zeď ve Starých Prachaticích (město Prachatice) – náklady 5 mil. Kč
- Hřbitovní zeď na Libínském Sedle (město Prachatice)
- Kaple Panny Marie Lurdské „U Pramene“ (obec Chroboly) – náklady 1,5 mil. Kč
- Návesní kaplička Záhoří (obec Chroboly) – náklady 0,3 mil. Kč
- Kaple Těšovice, Běleč a Bělečská Lhota (obec Těšovice)
- Obnova pomníku padlých I. světové války (obec Žernovice) – náklady 0,1 mil. Kč
- Kaple Zdenice (obec Nebahovy) – náklady 0,2 mil. Kč
- Kaplička Dobročkov - mostek (obec Ktiš) – náklady 0,1 mil. Kč
- Kaplička Březovík (obec Ktiš) – náklady 0,05 mil. Kč
- Kaplička Ktiš - u rybníka (obec Ktiš) – náklady 0,1 mil. Kč
- Kapličky Smědeč (obec Ktiš) – náklady 0,12 mil. Kč
- Kaplička Ktiš – nad vesnicí směrem Smědeč (obec Ktiš) – náklady 0,08 mil. Kč
- Oprava hřbitova a hřbitovní zdi (obec Ktiš) – náklady 0,45 mil. Kč

- Kaple, křížová cesta a hřbitov Husinec - márnice, cestní síť (město Husinec) – náklady 4,5 mil. Kč
- Hřbitovní zeď s kapličkami Křížové cesty (město Husinec) – náklady 2 mil. Kč
- Kostel Povýšení sv. Kříže a hřbitov (město Husinec) – náklady 5 mil. Kč
- Kapličky v k.ú. Husinec a Výrov (město Husinec) – náklady 0,5 mil. Kč
- Oprava sakrálních objektů s využitím okolních ploch ke zřízení odpočinkových míst (obec Záblatí) – náklady 1 mil. Kč⁵⁹

IV. Výzkumná část

5.1. Vymezení zkoumané oblasti

Tabulka č. 1: Vymezení úředních jednotek se zaměřením na Dobrovolný svazek obcí Prachaticko

Územní jednotka	Úroveň	Název územní jednotky
Stát	NUTS 0	Česká republika
Území	NUTS 1	Česká republika
Oblast	NUTS 2	Jihozápad
Kraj	NUTS 3	Jihočeský kraj
Okres	LAU 1	Prachatice
Obec	LAU 2	Husinec, Chroboly, Ktiš, Nebahovy, Prachatice, Těšovice, Záblatí a Žernovice

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.1. Okres Prachatice

Okres Prachatice se rozkládá v Jihočeském kraji na jeho jihozápadní části. Na západě sousedí s okresem Klatovy, který již patří do Plzeňského kraje, svou severní část má s okresem Strakonice. Na východě se stěrává s okresem České Budějovice, na jihovýchodě pak s okresem Český Krumlov. Svou krátkou jižní hranici má okres Prachatice společnou v oblasti Nové Pece a Třístoličnicku s Rakouskem, konkrétně

⁵⁹ http://www.prachatice.cz/dsopt/files/SP%20DSO%202010-2015_pracovni_zkracena_verze.pdf (19. 03. 2011)

s Horním Rakouskem a na jihozápadě tvoří Šumava přirozenou hranici s Bavorskem, které je součástí Spolkové republiky Německo.⁶⁰

Svou rozlohou 1 375km² se prachatický okres, v rámci Jihočeského kraje, řadí na čtvrté místo.⁶¹

Podhorská vrchovina, přecházející v pohraniční části okresu na horské pásmo Šumavy, tvoří převážnou část okresu, který se tak nachází v nadmořské výšce od 600 do 800 metrů. Nejvýše položená místa jsou na Volarsku a Vimpersku, kde se můžeme setkat s obcemi, které se nacházejí i ve vyšších polohách, než je průměr okresu, jako například s obcí Kvilda, která se rozkládá ve výšce 1 062m. Obecně je pak nejvyšším bodem okresu vrchol hory Plechý (1 378 m n.m.), který se nachází v těsné blízkosti hranic s Rakouskem. Naopak nejnižším místem okresu je oblast okolo Netolicka (410 – 450 m) s nejnižší položenou částí obce Malenovice ve výšce 410 m.⁶²

Nejvýznamnější řeka regionu je Vltava pramenící na východním svahu Černé hory ve výšce 1 162 m n.m. a svou délkou přesahuje na území Šumavy 120 km a v oblasti pod Novou Pecí se vlévá do Lipenské vodní nádrže. Mezi další významné řeky v okrese můžeme zařadit řeku Blanici s jejími přítoky, kterými jsou Cikánský, Bělečský, Libotyňský a Zlatý potok, utvářející tak rozsáhlé povodí. Řeka Blanice je na svém toku nad obcí Husinec zadržena Husineckou přehradou. Dalším významným a turisticky vyhledávaným vodním útvarem je ledovcové Plešné jezero, nacházející se v nadmořské výšce 1 090 m n. m. Mezi známé a turisticky hojně navštěvované oblasti patří díky své síti četných rybníků i Netolicko.⁶³

Klimatické podmínky v okrese silně ovlivňuje již zmíněná nadmořská výška a k ní se připojuje i značná členitost terénu. Tyto vlivy mají za důsledek značně rozdílné podmínky. V oblastech, které svou polohou převyšují 800 m n.m. je podnebí mírně chladné až chladné, oproti tomu v oblastech, které tuto výšku nedosáhnou se podnebí řadí spíše mezi mírně teplé.⁶⁴

V okrese Prachatice se nenacházejí téměř žádná ložiska surovin a ani energetické zdroje zde nejsou příliš velké. Proto jsou největším přírodním bohatstvím pro zdejší oblast

⁶⁰ http://www.czso.cz/xcr/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt (09. 02. 2011)

⁶¹ Tamtéž, (09. 02. 2011)

⁶² Tamtéž, (09. 02. 2011)

⁶³ Tamtéž, (09. 02. 2011)

⁶⁴ Tamtéž, (09. 02. 2011)

rozsáhlé lesní porosty, převážně jehličnatého nebo smíšeného typu, které pokrývají téměř 52% plochy okresu a s ním související i naleziště rašeliništních ložisek.⁶⁵

5.1.2. Město Prachatice

Perla na Zlaté stezce, jak se městu Prachatice přezdívá, má rozlohu 3 901 ha a leží v kotlině Šumavského podhůří na úpatí hory Libín ve výšce 565 m n.m. Je tvořeno 8 katastrálními územími – Prachatice, Staré Prachatice, Labínské Sedlo, Perlovice, Kahov, Oseky, Volovice a Stádlá.⁶⁶

5.1.2.1. Historie města Prachatice

Jméno Prachatice se pravděpodobně odvozuje od jména prvního nejvýznamnějšího obyvatele, možná dokonce od zakladatele, Prachaty.⁶⁷

„Prachatice, půvabný renesanční skvost v zeleném rámci šumavské přírody, mají za sebou slavnou a pohnutou minulost. Po většinu doby byly poddanským městem, ale kromě dvou krátkých epizod, v nichž se zařadila mezi města královská, jim významné místo v českých dějinách zajistilo především mimořádné postavení na obchodní cestě s romantickým názvem Zlatá stezka.“⁶⁸

Zlatá stezka byla významná středověká komunikace spojující Podunají a Čechy. Jednalo se převážně o obchodní stezku, po které soumarské karavany dovážely do našich zemí převážně alpskou sůl, ale také vzácné látky, koření a víno. Na oplátku si odvážely české obilí, kůže a potravinářské suroviny a produkty. Zlatá stezka končila v původní tržní osadě, která patřila od 11. století pod vyšehradskou kapitolu a nacházela se na místě dnešních Starých Prachatic. Rozkvět Zlaté stezky měl za důsledek přemístění původní osady do míst, kde by se mohla lépe a více rozvíjet, čímž dala vzniknout novým Prachaticím. Nové město se rychle vyvíjelo a ke konci 14. století byl položen základ kostelu sv. Jakuba, byly vybudovány nové hradby a pravděpodobně vznikla i škola, ze

⁶⁵ http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt (09. 02. 2011)

⁶⁶ http://www.prachatice.cz/n_hospinfo.html (11. 02. 2011)

⁶⁷ VESELÝ, F., *Prachatice a okolí*, s. 5

⁶⁸ FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2007, s. 5

kteře vyšel významný učenec Křišť'an z Prachatic a své vzdělání zde započal i Mistr Jan Hus, který se narodil v nedalekém Husinci.⁶⁹

Rozmach města byl poprvé přerušen až v době husitských válek, kdy se Prachatice s vazbami na Pasovské biskupství přihlásili k protihusitskému postoji. V roce 1420 je proto tábořský vojevůdce Jan Žižka nechal dvakrát dobýt a vypálit.⁷⁰

Po ukončení husitských válek a přijetí tzv. kompaktát⁷¹ získaly Prachatice od císaře Zikmunda Lucemburského postavení města královského. Brzy se však vrátila do pozice měst poddanských. V období 15. století se pak v Prachaticích střídaly různé vrchnosti a opět se obnovil solný obchod na Zlaté stezce, který trval až do počátku 18. století. Prachatice bohatly a to se projevilo na rozsáhlé stavební činnosti, která určila renesanční tvář města.⁷²

Na přelomu 19. a 20. století byla převážná většina obyvatel v Prachaticích německá a ti ovládali většinu městských zařízení a městskou radu v čele se starostou. V roce 1900 byly Prachatice sídlem okresního hejtmánství a mnoha dalších institucí jako například okresního soudu. Do 30. let 20. století spolu Němci a Češi žili ve vzájemném souladu, ale události následujících let se to rozhodly změnit. Začátkem října 1938 byly Prachatice obsazeny německou armádou a připojeny na základě mnichovské dohody k Protektorátu Čechy a Morava. Většina českých obyvatel proto město opustila a odstěhovala se více do vnitrozemí.⁷³

Ale ani po skončení 2. světové války neměly Prachatice klid. Odsun německého obyvatelstva mělo za důsledek rapidního snížení počtu obyvatel a plánované obydlování příhraničních oblastí nemělo velkého úspěchu. A v roce 1948 převzali moc nad zemí komunisté a prachatický okres se tak ocitl v sevření drátěné, neprodyšně uzavřené hranice. Prachatice se staly vojenským městem. V roce 1960 se stávají okresním městem, a tak je stavěna řada panelových sídlišť kolem města. Prachatice tak ztrácejí středověký charakter, který nebyl do této doby narušen.⁷⁴

⁶⁹ FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2007, s. 7

⁷⁰ FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2005, s. 13

⁷¹ Basilejská (Jihlavská) kompaktáta – 1436 – ujednání mezi zástupci českých husitů a basilejským koncilem, nejdůležitější součástí ujednání bylo povolení přijímat podobojí (z kalicha) českým husitům.

⁷² FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2007, s. 8

⁷³ Tamtéž, s. 12

⁷⁴ Tamtéž, s. 16

Po politické změně v roce 1989 se město začíná znovu renovovat a probouzí se tak jeho ztracený historický ráz. Úspěšně se navazuje i na tradici Zlaté stezky, a tak každý rok začátkem léta město ožívá oslavami významné části historie.⁷⁵

Když v roce 2001 proběhla reforma veřejné správy a okresní úřady byly zrušeny, Prachatice získaly statut města s pověřenou působností a převzaly tak výkon správy 43 obcí v prachatickém okrese.⁷⁶

5.1.3. Dobrovolný svazek obcí Prachaticko

V případě, že mají obce samostatnou působnost, mohou vzájemně spolupracovat.⁷⁷ Tuto možnost využily i Prachatice a 2. května 2002 spolu s dalšími 7 obcemi vytvořily na základě § 49 zákona 128/2000 Sb. o obcích v platném znění Dobrovolný svazek obcí Prachaticko. Mezi členské obce a města tohoto svazku patří: Husinec, Chroboly, Ktiš, Nebahovy, Prachatice, Těšovice, Záblatí a Žernovice (viz obrázek č. 128 v příloze).⁷⁸

Tyto obce se sdružili za účelem dosažení lepšího rozvoje země, životní úrovně obyvatel a zachování specifik oblasti, konkrétně:

„ Svazek obcí vyvíjí činnost směřující k řešení společné problematiky svých členů, zejména

- a) zajištění trvalé obyvatelnosti regionu*
- b) koordinaci významných investičních akcí v zájmovém území*
- c) zajištění územní plánovací dokumentace regionu*
- d) financování rozvojových programů*
- e) sjednocené zájmů místních samospráv ve vztahu ke státní správě všech stupňů*
- f) zastupování členských obcí při jednáních s třetími osobami ve společných věcech*
- g) napomáhat rozvoji podnikání v regionu s cílem vytvoření nových pracovních míst a zvýšení zaměstnanosti*
- h) propagovat svazek obcí a jeho zájmové oblasti*
- i) vytvářet, spravovat a zmnožovat společný majetek svazku obcí*

Činnost svazku obcí je vymezena v oblastech komunálních potřeb, a to zejména

- a) rozvoj bytové výstavby*

⁷⁵ FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2005, s. 16

⁷⁶ FENCL, P. a kol., *Prachatice*, 2007, s. 19

⁷⁷ KOUDELKA, Z., *Obce a kraje*, s. 82

⁷⁸ http://www.prachatice.cz/n_dsopt.html (17. 02. 2011)

- b) *rozvoj cestovního ruchu, turistiky, kulturního života a regionálních tradic*
- c) *ochrana kulturního dědictví a významných krajinných prvků*
- d) *spolupráce při řešení dopravní obslužnosti regionu*
- e) *zajištění ekologické stability a životního prostředí*
- f) *společná péče o životní prostředí, především v – lesním hospodářství – odpadkovém hospodářství – oblasti ochrany přírody – oblasti vodohospodářské problematiky – oblasti zemědělství*
- g) *vytváření podmínek pro rozvoj – školství a vzdělání – zdravotnictví a sociálních služeb*
- h) *řešení sociální problematiky jednotlivců a skupin*
- i) *navazovat zahraniční spolupráci a kontakty.*“⁷⁹

Nejvyšším orgánem tohoto dobrovolného svazku obcí je členská schůze, které předsedá starosta města Prachatice. V dnešní době je to pan Ing. Martin Malý. Dalšími členy jsou dva místopředsedové, předseda a dva členové kontrolní komise a v poslední řadě tajemník.⁸⁰

5.2. Cíl výzkumné činnosti

Jedním z hlavních cílů výzkumné části bylo zdokumentovat drobné sakrální stavby ve vybraném regionu, který byl definován hranicemi dle působnosti Dobrovolného svazku obcí Prachaticko. Poté pomocí přístroje na měření GPS souřadnic zjistit jejich polohu a tu zakreslit do připravené mapy. Dalším cílem bylo provést jejich typologické zařazení a subjektivně zhodnotit architektonický stav zkoumaných objektů. Podle zjištěného technického stavu navrhnout nutnou míru rekonstrukce, která by zabránila případnému dalšímu poškození stavby.

Díličními cíli bylo navštívit příslušné instituce (MěÚ v Prachaticích, Prachatické muzeum) a nashromáždit data a informace potřebné k šetření. Dále bylo nutné porovnat zjištěná data s vlastními mapami a připravit si podklady k samotnému terénnímu výzkumu.

V konečné fázi bylo potřeba dosažená data roztrždit a znovu je porovnat s již známými informacemi a výsledky zanést do připravené tabulky.

⁷⁹ <http://www.prachatice.cz/dsopt/?ucel-sdruzeni,5> (17. 02. 2011)

⁸⁰ <http://www.prachatice.cz/dsopt/?organy-svazku,4> (17. 02. 2011)

5.3. Metodika výzkumu

Samotnému terénnímu šetření předcházela sběr informací na MěÚ v Prachaticích, odbor stavebně – správní a regionálního rozvoje, oddělení regionálního rozvoje a památkové péče. Zde byly získány informace o stavbách, které jsou zařazeny do Ústředního seznamu kulturních památek jako národní kulturní památka. Získané poznatky byly porovnány s turistickou mapou regionu v měřítku 1:50 000 vydanou v roce 2007 a mapou III. vojenského mapování 1: 25 000 z let 1877 – 1880⁸¹, kde jsou podrobně zakresleny všechny stavby.

V období od února do března 2011 proběhl terénní výzkum, který vedl k vytvoření fotodokumentace drobných sakrálních staveb v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko. Spolu s fotografiemi byla pořízena i jejich poloha, která byla zjištěna pomocí GPS souřadnic a přímo na místě byl zaznamenán i technický stav staveb.

Poslední fází výzkumu bylo vyhodnocení získaných informací, vytvoření mapy a tabulky se záznamem staveb.

5.4. Diskuze – jak se majitelé starají o své památky?

V dobách nedávno minulých nebylo o „nezajímavé“ památky v takové míře pečováno jako je tomu naštěstí dnes. Obzvláště to platí o drobné a navíc sakrální architektuře. Naštěstí doba se změnila a lidé si uvědomili, že o sobě nevyprávějí jen oni sami, ale hodně o nich vypovídá i to, jak se chovají ke svému okolí. Začali se rozhlížet kolem sebe a zjišťovat kolik krásných drobných staveb a stavbiček tu po sobě minulé generace zanechaly. Některé byly v žalostném stavu, to se však postupem času začalo měnit.

Většinu drobných sakrálních staveb v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko vlastní obec, v jejímž katastrálním území se nachází a ta má podle zákona povinnost se o ně starat. Jistěže nemůže opravit všechny najednou, ale snaží se pomocí dotačních programů pomalu ale jistě měnit odkaz minulosti a velebít tak nenápadné objekty v krajině.

81

http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?z_height=330&lang=cs&z_width=700&z_newwin=1&map_root=3vm&map_region=25 (leden 2011)

5.5. Výsledky výzkumu

Pro lepší porovnání technického stavu drobné sakrální architektury byla autorkou vytvořena subjektivní hodnotící stupnice.

1. **Výborný stav** – v době, kdy se prováděla fotodokumentace, nebyly na objektu nalezeny téměř žádné známky závad či poničení. Památky byly v nedávné době opraveny a jsou i nadále ve výborném stavu. Okolí stavby je udržované. Není třeba nových oprav, pouze je stačí udržovat ve stávajícím stavu.
2. **Velmi dobrý stav** – stavby byly opraveny již před delší dobou. Dále se o ně nikdo nestará, a proto jsou na nich známky začínajícího chátrajícího stavu. Okolí objektu je méně udržované. Nutná základní oprava (fasáda, nátěr, střecha) a kultivace okolí stavby.
3. **Dobrý stav** – na památce je patrná zchátralost a i okolí stavby je neudržované. V blízké době by se objekt měl stát předmětem zájmu oprav, aby nedošlo ke zhoršení stavu.
4. **Špatný stav** – objekt je ve špatném technickém stavu díky chybějícímu zájmu o jeho opravu. Za špatný stav mohou částečně i klimatické podmínky, většinou se jedná o přílišnou vlhkost. Včasná údržba by tento stav mohla změnit.
5. **Havarijní stav** – technický stav památky je natolik vážný, že ani včasná oprava nemusí zachránit všechny její části, které tak jsou nenávratně ztraceny. Okolí objektu je ve velmi špatném stavu. Oprava je velice nutná, pokud nemá dojít k rozpadu a ztrátě objektu.

Tabulka č. 2: Výsledky terénního výzkumu

Číslo foto v příloze	Typ stavby	Slovní popis polohy	Tech. stav	Zeměpisná šířka	Zeměpisná délka
1	Výklenková kaplička	v obci Lučenice u domu č.p. 50	2	48°57'54,67"s	14°03'12,97"v
2	Boží muka	před obcí Chroboly, směr od Pt polevu	2	48°57'30,69"s	14°03'36,11"v
3	Socha sv. Jana Nepomuckého	v obci Chroboly, před vstupem do kostela	2	48°57'26,84"s	14°04'05,02"v
4	Kříž	v obci Chroboly, před vstupem do kostela	2	48°57'26,84"s	14°04'05,02"v
5	Výklenková kaplička	po pravé straně, směr z Chrobol do Záhoří	3	48°57'15,27"s	14°04'10,40"v
6	Interiérová kaplička, kříž	v obci Záhoří	3	48°56'51,36"s	14°06'14,33"v
7	Boží muka	po pravé straně, směr ze Záhoří do Č. Krumlova	1	48°56'45,69"s	14°06'23,40"v
8	Kříž	mezi Záhořím a Smědčí, polevu směr Č. Krumlov	3	48°56'40,39"s	14°07'33,90"v
9	Kříž	Smědeč, autobusová zastávka	2	48°56'09,33"s	14°09'12,60"v
10	Kříž	před Smědčí směr Č. Krumlov, polevu	1	48°56'18,96"s	14°09'01,16"v
11	Torzo kříže	u křižovatky na Dobročkov	5	48°55'22,96"s	14°09'25,40"v
12	Boží muka	na mostku směr Dobročkov	5	48°55'21,29"s	14°09'24,39"v
13	Kříž	v Dobročkově	2	48°55'01,93"s	14°09'23,74"v
14	Výklenková kaplička	na návsi v Březovníku	4	48°54'00,88"s	14°09'25,66"v
15	Výklenková kaplička	u schodů do kostela v Ktiši	3	48°54'58,34"s	14°07'58,86"v
16	Výklenková kaplička	za Ktiší, směr na červenou	1	48°55'08,38"s	14°07'41,49"v
17	Boží muka	za Ktiší, směr po červenou	1	48°55'13,98"s	14°07'09,47"v

18	Torzo kříže	V obci Tisovka u autobusové zastávky	5	48°54'27,68"s	14°06'06,90"v
19	Kříž	polevu směr z Tisovky na Miletínky	4	48°54'36,24"s	14°06'00,46"v
20	Kříž	v obci Miletínky, pod stromy	3	48°55'23,47"s	14°05'10,47"v
21	Výklenková kaplička	za Ktiší směr Smědeč, popravu	3	48°55'10,57"s	14°08'00,26"v
22	Boží muka	před Smědčí směr z Ktiše, popravu	3	48°55'59,55"s	14°09'01,54"v
23	Výklenková kaplička	před Smědčí směr z Ktiše, popravu	3	48°55'59,89"s	14°09'02,79"v
24	Kříž	před Leptáčem směr z Chrobol, popravu	4	48°58'21,79"s	14°02'52,93"v
25	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	náves ve Zdenicích	1	49°00'38,03"s	14°01'50,87"v
26	Kříž	u kostela v Nebahovech	1	49°00'16,96"s	14°03'10,64"v
27	Boží muka	před Kralovicema	1	49°00'09,53"s	14°05'09,39"v
28	Kříž	na návsi v Kralovicích	2	49°00'30,52"s	14°05'12,98"v
29	Kříž	severně od Kralovické louky	5	49°00'37,79"s	14°04'59,78"v
30	Kříž	u Forkova mlýna, přes potok	4	49°00'14,36"s	14°04'44,70"v
31	Interiérová kaplička, kříž	Lažišťka náves	1	48°59'50,09"s	14°04'09,49"v
32	Kříž	před obcí Jelemek, popravu	4	48°59'31,97"s	14°02'37,26"v
33	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Jelemek náves	1	48°59'24,63"s	14°02'41,16"v
34	Kříž	Jelemek náves	2	48°59'24,68"s	14°02'42,09"v
35	Kříž	na příjezdové cestě v Jelemku, popravu	5	48°59'24,16"s	14°02'37,51"v
36	Kříž	Za obcí Nebahovy směr Žernovice, popravu	2	49°00'29,69"s	14°03'08,39"v
37	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Žernovice náves	1	49°01'43,34"s	14°02'21,75"v
38	Torzo kříže	před obcí Dubovice, polevu	5	49°02'01,52"s	14°02'20,54"v
39	Kříž	Dubovice	2	49°02'10,78"s	14°02'09,92"v
40	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Bělečská Lhota náves	4	49°02'19,61"s	14°01'52,92"v

41	Kříž	mezi Bělečskou Lhotou a Bělčí, popravu	1	49°02'43,54"s	14°02'02,20"v
42	Interiérová kaplička	před Bělčí u odbočky na Bělečskou Lhotu	4	49°02'51,64"s	14°02'04,54"v
43	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Běleč náves	2	49°02'58,24"s	14°02'11,31"v
44	Kříž	za Bělčí	3	49°03'06,14"s	14°02'09,02"v
45	Kříž	pod starou křížovatkou Prachatice, Husinec, Těšovice	4	49°02'42,92"s	14°01'17,33"v
46	Boží muka	u nové křížovanky Prachatice, Husinec, Těšovice, Č. Budějovice	2	49°02'48,78"s	14°01'20,43"v
47	Kříž	před mostem v Těšovicích, popravu	2	49°03'17,56"s	14°01'18,87"v
48	Kříž	před kostelem v Těšovicích	2	49°03'23,46"s	14°01'22,81"v
49	Kříž	1km za Těšovicema směr Husinec, po modré, popravu	3	49°03'22,77"s	14°00'54,56"v
50	Kříž	z Těšovic do Žichovce, popravu	3	49°03'52,48"s	14°02'08,81"v
51	Kříž	za Těšovicema směr Žichovec, popravu	3	49°03'25,77"s	14°01'40,09"v
52	Kříž	na hřbitově v Husinci	2	49°03'26,12"s	13°59'10,48"v
53	Výklenková kaplička	nad hřbitovam v Husinci, popravu	4	49°03'24,40"s	13°59'09,27"v
54	Torzo kříže	0,5km za Husincem směr Vl. Březí, popravu ve stráni	5	49°03'35,41"s	13°59'04,05"v
55	Socha sv. Jana Nepomuckého	v Husinci u mostu přes Blanici	1	49°03'09,89"s	13°59'17,41"v
56	Kříž	v Husinci u mostu přes Blanici	1	49°03'09,89"s	13°59'17,41"v
57	Kříž	cca 2km po žluté z Husince směr Hus. přehrada, u chatk v poli	5	49°02'37,49"s	13°59'30,79"v

58	Kříž	před kostelem v Husinci	2	49°03'15,21"s	13°59'12,15"v
59	Boží muka	na odbočce z Husince do Horout	2	49°03'00,60"s	13°58'46,96"v
60	Kříž	směr z Husince do Horout, popravu	4	49°02'59,69"s	13°58'34,30"v
61	Kříž	před vjezdem do Horout od Husince, popravu	2	49°02'42,45"s	13°57'24,85"v
62	Kříž	Horouty náves	2	49°02'36,69"s	13°57'25,37"v
63	Torzo kříže	směr z Husince do Horout, polevu	5	49°03'00,07"s	13°58'13,18"v
64	Výklenková kaplička	v parku v Husinci směr Hus. přehrada, popravu	1	49°03'01,19"s	13°59'00,52"v
65	Kříž	za Husincem směr Hus. přehrada, popravu	3	49°02'47,27"s	13°58'51,48"v
66	Kříž	směr z Hus. přehrady na Prachatic, polevu	2	49°01'45,82"s	13°59'58,54"v
67	Boží muka	za Prachaticema směr Kahov, popravu	2	49°01'31,61"s	13°59'27,07"v
68	Kříž	směr z Prachatic na Kahov, popravu	5	49°01'25,42"s	13°58'55,49"v
69	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Kahov náves	4	49°01'13,08"s	13°58'17,24"v
70	Kříž	Kahov, za kaplí doprava	4	49°01'15,85"s	13°58'20,33"v
71	Kříž	směr z Albrechtovic na Dobrou Vodu, polevu	4	48°58'25,87"s	13°57'54,74"v
72	Kříž	Hlásná Lhota náves	3	48°58'53,62"s	13°56'09,86"v
73 a, 73 b	Křížová cesta, první a druhé zastavení	Dobrá Voda	2	48°59'12,51"s	13°56'28,06"v
74	Boží muka	v Záblatí, směr z Dobr Vody, u domu č.p. 85, popravu	3	48°59'50,38"s	13°55'55,03"v
75	Kříž	před kostelem v Záblatí	2	48°59'54,41"s	13°55'53,06"v
76	Boží muka	u rozcestí na konci Záblatí směr Kratušín	3	49°00'03,10"s	13°56'00,30"v
77	Kříž	u rozcestí směr Horní Záblatí	2	49°00'05,95"s	13°56'04,58"v

78	Boží muka	za Horním Záblatím	2	48°59'54,25"s	13°56'18,77"v
79	Kříž	za Záblatím směr Řepečín, opravu	1	48°59'52,61"s	13°55'43,06"v
80	Boží muka	za Záblatím směr Řepečín, opravu	4	48°59'52,45"s	13°55'40,43"v
81	Interiérová kaplička	u Řepečínského mlýna	1	48°59'45,40"s	13°54'50,92"v
82	Boží muka	Řepečín rozcestí	1	48°59'51,83"s	13°54'28,03"v
83	Interiérová kaplička se zvonící	Řepečín náves	2	49°00'00,84"s	13°54'27,32"v
84	Boží muka, torzo kříže	Seladín	5	49°00'11,72"s	13°55'36,03"v
85	Interiérová kaplička se zvonící	Zvěřetice náves	1	48°59'32,81"s	13°55'10,80"v
86	Interiérová kaplička se zvonící	v objektu rekreačního střediska v Dobré Vodě	2	48°58'58,59"s	13°56'44,13"v
87	Výklenková kaplička	Křišťanovice náves	3	48°57'53,02"s	13°56'48,00"v
88	Kříž	Libínské Sedlo, po zelené směr Libín, opravu	3	48°58'25,08"s	13°59'33,06"v
89	Kříž	Libínské Sedlo, po zelené směr Libín, opravu	2	48°58'32,15"s	13°59'25,55"v
90	Kříž	Perlovice, u vysílače	2	48°59'06,16"s	13°58'34,09"v
91	Výklenková kaplička	před Perlovicema, polevu	3	48°59'02,57"s	13°58'40,86"v
92	Kříž	u perlovické zatačky	3	48°58'52,80"s	13°58'53,34"v
93	Kříž	v americké zatačce, před Prachaticema, opravu	2	48°59'58,44"s	13°59'41,64"v
94	Interiérová kaplička sv. Markéty	na Lázních sv. Markéty v Prachaticích	5	48°59'58,41"s	13°59'57,23"v
95	Interiérová kaplička sv. Antonína	u Horní brány v Prachaticích	1	49°0'40,503"s	13°59'49,54"v
96	Interiérová kaplička sv. Jana Nepomuckého	u Horní brány v Prachaticích	3	49°0'40.893"	13°59'49.729"v
97	Socha sv. Jana Nepomuka Neumanna	v zahradě hospicu v Prachaticích	1	49°0'47.629"s	13°59'46"v

98	Kříž	u schodů na Žižkovu Skalku v Prachaticích	1	49°0'55.07"s	13°59'59.981"v
99	Výklenková kaplička	nad Žižkovou skalkou v Prachaticích	1	49°0'58.065"s	13°59'59.995"v
100	Výklenková kaplička	nad Žižkovou skalkou naproti školce v Prachaticích	1	49°1'1.191"s	14°0'1.975"v
101	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'4.412"s	14°0'3.659"v
102	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	2	49°1'6.662"s	14°0'7.282"v
103	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'8.853"s	14°0'8.777"v
104	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'10.719"s	14°0'9.244"v
105	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'14.365"s	14°0'10.55"v
106	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	2	49°1'16.417"s	14°0'11.851"v
107	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'18.38"s	14°0'14.163"v
108	Boží muka	součást svatopetrské cesty v Prachaticích	1	49°1'20.227"s	14°0'16.207"v
109	Výklenková kaplička	u škvárového hřiště, popravu směr do Prachatic	5	49°1'17.614"s	14°0'7.038"v
110	Kříž	na hřbitově v Prachaticích	1	49°1'21.369"s	14°0'20.049"v
111	Kříž	cesta od hřbitova do centra v Prachaticích, popravu u autobusové zastávky	2	49°1'7.072"s	14°0'18.18"v

112 a, 112 b	Výklenková kaplička sv. Jana Nepouckého, socha sv. Jana Nep.	u Dolní brány v Prachaticích	1	49°0'49.607"s	13°59'59.327"v
113 a – m	Křížová cesta (14 zastavení)	směr z Lázní sv. Markéty na Patriarchu	3	48°59'57.255"s	13°59'59.071"v
114	Interiérová kaplička, sv. Filipa Neri (Patriarcha), kříž	na úpatí hory Libín	1	48°59'19.84"s	14°0'31.658"v
115	Kříž	na odpočívadle, směr z Těšovic do Prachatic, popravu	1	49°2'5.469"s	14°0'44.524"v
116	Interiérová kaplička se zvonící	Ostrov návěs	1	49°1'45.07"s	14°0'27.888"v
117	Kříž	Ostrov, křížovatka	1	49°1'37.561"s	14°0'25.612"v
118	Kříž	Staré Prachatice	1	49°1'32.927"s	14°0'13.06"v
119	Kříž	Pod Cvrčkovem, Prachatice	2	49°0'46.423"s	13°59'11.709"v
120	Boží muka	Dubový vrch, Prachatice	1	49°0'47.241"s	13°59'1.649"v
121	Interiérová kaplička se zvonící, Hüblerova kaple	cesta z Prachatic směr Libínské Sedlo, odbočka na Lázně sv. Markéty	1	49°0'13.451"s	13°59'33.446"v
122	Interiérová kaplička se zvonící, kříž	Oseky návěs	1	49°01'35,79"s	13°57'29,96"v
123	Kříž	v Osekách směr Kratušín, polevu	1	49°01'31,25"s	13°57'36,64"v
124	Kříž	na konci Prachatic směr Kahov, popravu, v zatáčce	3	49°01,31,35"s	13°59'29,65"v

Zdroj: vlastní zpracování

Při terénním šetření bylo v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko zmapováno a zdokumentováno na 124 objektů, které spadají do kategorie drobné církevní stavby. Největší částí se podílely kříže, následovaly je kapličky a boží muka. Nejméně se objevovaly sochy, které znázorňovaly některého ze světců.

5.6. Vyhodnocení diskuze

Pozitivním zjištěním také bylo, že více jak jedna polovina zmapovaných objektů je ve vynikajícím či ve velmi dobrém stavu, například křížová cesta ke kapli sv. Filipa Neri a kaple samotná či výklenková kaple v Ktiši. Bohužel, byly objeveny i takové, na které

jakoby se zapomnělo a jejich stav tomu odpovídá, jako příklad lze uvést výklenkovou kapličku na mostku před Dobročkovem nebo kapli sv. Markéty na stejnojmenných lázních v Prachaticích. Bohužel bylo zjištěno i nenávratné poškození některých staveb, převážně křížků, vandaly, kteří ukradli kovové části a zanechali po sobě jen kamenné podstavce.

Asi nejvýznamnějším počinem, který byl v tomto regionu proveden je oprava křížové cesty na Patriarchu a Patriarcha samotná a rekonstrukce Hüblerovy kaple, kterou zničil čas a v roce 2006 pád stromu. Nejen na tyto opravy byly čerpány dotace jak od Evropské unie a kraje, tak na ně přispívali i občané samotní.

Potěšující zprávou také je, že se v obnovách neustává a i do příštích let se počítá s opravou mnoha dalších drobných církevních objektů, které jistě zkrášlí kolorit krajiny.

V. Praktická část

6. Naučná stezka po drobných církevních stavbách v obci Prachatice

Při zakreslení veškerých objektů do mapy se vzhledem k jejich vzájemné poloze ukázalo, že by mohla vzniknout naučná stezka po těchto objektech, která by přispěla k většímu rozšíření povědomí o těchto stavbách místním obyvatelům a přilákala by další turisty, kteří by tak přispěli k rozvoji cestovního ruchu v regionu.

6.1. Návrh naučné stezky

Naučná stezka by měla 20 zastavení s informačními tabulemi a vedla by od kaple sv. Jana Nepomuka u Dolní brány, přes Žižkovu skalku po svatopetrské cestě směrem ke hřbitovu přes prachatický háječek a dále po zelené turistické značce, kolem Šibeničního vrchu a po tankové cestě nad Cvrčkovem k Dubovému vrchu. Tam, kde se zelené turistické značení prolíná se žlutým, by byla stezka svedena k Hüblerově kapli a dál směrem na lázně ke kapli sv. Markéty. Odtud by vedla zpět do centra města, kde by končila u Štěpánčina parku a kaple sv. Antonína a sv. Jana Nepomuka. Celková vzdálenost naučné stezky by byla přibližně 8 km.(viz mapa v příloze)

Na informačních tabulích by se objevilo vždy něco o konkrétním objektu, u kterého se tabule nachází a dále by návštěvníky seznámila se životy vybraných světců. Výběr světců by byl zaměřen převážně na českou historiografii. Nechyběla by ani lehká otázka na procvičení bystrosti a porozumění textu.

1. **zastavení** – kaple sv. Jana Nepomuka u Dolní brány v centru Prachatic - sv. Jan Nepomuk
2. **zastavení** – kříž na schodech u Žižkovy skalky – sv. Florián
3. **zastavení** – výklenková kaplička nad Žižkovou skalkou – sv. Anna
4. **zastavení** – výklenková kaplička za Žižkovou skalkou – sv. Lucie
5. **zastavení** – boží muka na křižovatce u domu s pečovatelskou službou na Žižkově skalce – sv. Kryštof
6. **zastavení** – boží muka u vchodu do domu s pečovatelskou službou – sv. Petr
7. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Alžběta
8. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Anežka Česká
9. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Barbora
10. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Vojtěch
11. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Jan Křtitel
12. **zastavení** – boží muka na svatopetrské cestě – sv. Jiří
13. **zastavení** – kříž na cestě do Osek – sv. Ludmila
14. **zastavení** – boží muka na cestě do Osek – sv. Martin
15. **zastavení** – kříž Nad Cvrčkovam – sv. Maří Magdaléna
16. **zastavení** – boží muka na Dubovém vrchu – sv. Mikuláš
17. **zastavení** – Hüblerova kaple – sv. Václav
18. **zastavení** – kaple sv. Markéty na lázních – sv. Markéta
19. **zastavení** – kaple sv. Antonína – sv. Antonín
20. **zastavení** – kaple sv. Jana Nepomuka – sv. Jana Nepomuka Neumanna

Tato naučná stezka by se přiřadila k již zavedeným a jistě by i ona získala mnoho příznivců, kteří by se po ní rádi vydávali nejen pro svůj odpočinek, ale i za novými poznatky.

7. Závěr

Drobné církevní stavby patřily a dodnes neodmyslitelně patří ke krajině a ani v prachatickém okrese tomu není jinak. Jedná se o prvky historického dědictví, které nám tu zanechali naši předkové a my bychom se proto o ně měli náležitě starat.

Ne vždy tomu tak bylo a v letech minulých byly tyto stavby podrobeny nejedné těžké zkoušce. V době II. světové války, bylo jihočeské pohraničí připojeno k Německé říši a mnoho obyvatel proto odešlo více do vnitrozemí. Obce se vylidnily, vznikaly vojenské prostory a nebylo nikoho, kdo by se v tak těžké době o tyto stavby staral, které tak začaly chátrat. A ani v době po válce nebylo těmto stavbám přáno. Kolektivizace zemědělských celků vedla k ničení remízků a rozšiřování polí. Nepohodlné objekty byly zbourány nebo v lepším případě posunuty. Víra jako taková byla zakazována a jen díky jedincům, kteří se nebáli nasadit vlastní život se nám zachovaly některé skvosty církevní architektury. Naštěstí i tyto časy minuly a postupně tak dochází k obnově těchto staveb, které jsou tak rozličné a můžeme na nich pozorovat zručnost dřívějších mistrů stavitelů.

Pomocí terénního šetření jsem v regionu Dobrovolný svazek obcí Prachaticko zdokumentovala více jak 125 objektů drobných církevních staveb. Dobrovolný svazek obcí Prachaticko jsem si vybrala záměrně, a to nejen z důvodu toho, že z města Prachatic pocházím, ale také proto, že tento region je na tento typ staveb více než bohatý. Nejvíce se v mnou vybraném regionu objevovaly křížky, dále pak boží muka společně s kapličkami. Ostatní typy, jako jsou např. sochy, byly zastoupeny jen v malém množství. Klíčovým zjištěním je, že více jak jedna polovina těchto staveb je ve velmi dobrém technickém stavu, a že dle strategického plánu svazku obcí i samotného města Prachatic je plánována oprava i těch, které se jí ještě nedočkaly.

Na pomoc k ochraně tohoto kulturního dědictví jsou v dnešní době vypracovány dotační programy, s jejichž přispěním se daří tyto objekty renovovat a udržovat v náležitém stavu. I přes to však lze ještě v krajině nalézt některé stavby poničené zubem času či dokonce samotným člověkem, který si neváží vlastní minulosti. Je však potěšující, že se ani na tyto stavby nezapomíná a mnoho z těch, které jsou ještě stále v žalostném stavu se brzy dočkají své opravy. Na financování oprav těchto staveb jsou využívány dotace z Evropské unie a dále dotace od státu a Jihočeského kraje v rámci státní památkové

péče. Významnou podporu, včetně finanční, vynakládají na zachování těchto památek také jednotlivci či občanská sdružení, kteří přispívají svými dary na renovaci.

Mnoho zrekonstruovaných staveb se tak stává významnou součástí a chloubou obce. Některé jsou dokonce zařazeny na turistické stezky. Zpříjemňují tak návštěvníkům jejich výpravy a znovu nabývají svou původní funkci, kdy bývaly místem odpočinku a tichého rozjímání pro náhodné poutníky. Můžeme se proto těšit, že se v příštích letech při toulkách po jihočeském Pošumaví setkáme s dalšími opravenými střípky naší historie a doufám, že i tato má práce může být využita například pro vytvoření příručky na cesty po drobných sakrálních stavbách v regionu či jako podklad k dalšímu rozhodování o opravách těchto staveb.

VI. Seznam použitých zdrojů

Bibliografické

- FENCL, P. a kol. *Prachatice*. Prachatice : Město Prachatice, 2005. 112 s. ISBN 80-239-5443-1.
- FENCL, P. a kol. *Prachatice*. Vydání první. V Praze a Litomyšli, v Třeboni: Ladislav Horáček - Paseka, 2007. 64 s. ISBN 978-80-7185-843-0.
- HÁJEK, P. *Zděná boží muka v jižních Čechách*. Vydání první. České Budějovice: Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2009. 256 s. ISBN 978-80-85033-16-8.
- KOUDELKA, Z. *Obce a kraje*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde Praha a. s. - Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořinkové a Jana Tuláčka, 2001. 424 s. ISBN 80-7201-272-X.
- VESELÝ, F. *Prachatice a okolí*. Prachatice: Klub Českosl. Turistů, 1924. 161 s.

Internetové

- *Boží muka [on-line]*. poslední aktualizace 27. 04. 2009 [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://bozi-muka.webnode.cz/news/kamenna-bozi-muka/>>.
- *Co je SZIF [on-line]*. c2000 – 2010, [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif>>.
- ČERNÝ, J. *Křesťanská vlastivěda a sakrální umění [on-line]*. [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://katolicka-kultura.sweb.cz/krest-vlastiveda/krest-vlastiveda.html>>.
- *Dobrovolný svazek obcí Prachaticko [on-line]*. [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <http://www.prachatice.cz/n_dsopt.html>.
- FENCL, P. *Drobná sakrální architektura v Kraji pod Šumavou [on-line]*. c2009, poslední aktualizace 27. 03. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.krajempodsumavou.cz/toulani/cirkevni-turistika/drobna-sakralni-architektura/>>.
- *Granty a dotace – památková péče [on-line]*. c2007, [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/granty-a-dotace/granty-a-dotace--pamatkova-pece-77605/>>.
- HRABÁK, V., JURČO, A. *Strategický plán rozvoje města Prachatice pro období 2005 – 2009 [on-line]*. 2005. 35 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0509.pdf>.
- HRABÁK, V., SRCH, J. *Vyhodnocení strategického plánu rozvoje města Prachatice za rok 2005 a návrh realizace v roce 2006 [on-line]*. 2006. 24 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0506.pdf>.
- *Charakteristika okresu Prachatice [on-line]*. c2011, poslední aktualizace 19. 6. 2009 [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt>.

- *III. Vojenské mapování – 1 : 25 000* [on-line]. [cit. 2011, leden]. Dostupné z WWW: <http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?z_height=330&lang=cs&z_width=700&z_newwin=1&map_root=3vm&map_region=25>.
- *Integrovaný operační program* [on-line]. [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/iop>>.
- JURČO, A. a kol. *Strategický plán rozvoje města Prachatic, Vyhodnocení realizace za rok 2006 a plán realizace v roce 2007* [on-line]. 2007. 25 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0706.pdf>.
- JURČO, A. *Nadační fond města* [on-line]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.prachatice.cz/n_nadacnifond.html>.
- JURČO, A. *Strategický plán rozvoje města* [on-line]. [cit. 2011-03-15]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/n_mu_sprm.html>.
- JURČO, A. *Strategický plán rozvoje města Prachatic pro období let 2010 – 2014* [on-line]. 2010. 50 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/Strateg_plan_2010_2014.pdf>.
- JURČO, A. *Strategický plán rozvoje města Prachatic, Vyhodnocení realizace za rok 2007 a plán realizace v roce 2008* [on-line]. 2008. 26 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0708.pdf>.
- JURČO, A. *Strategický plán rozvoje města Prachatic, Vyhodnocení realizace za rok 2008 a plán realizace v roce 2009* [on-line]. 2009. 26 s. (PDF). [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/sprm/sprm_0809.pdf>.
- JURČO, A. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Nadačního fondu města Prachatic pro rozvoj kultury a péči o památky, IČ 251 89 174, za rok 2010* [on-line]. 2011. 4 s. (PDF). [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2010.pdf>.
- JURČO, A. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Nadačního fondu města Prachatic pro rozvoj kultury a péči o památky, IČ 251 89 174, za rok 2006* [on-line]. 2007. 2 s. (PDF). [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2006.pdf>.
- JURČO, A. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Nadačního fondu města Prachatic pro rozvoj kultury a péči o památky, IČ 251 89 174, za rok 2007* [on-line]. 2008. 2 s. (PDF). [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2007.pdf>.
- JURČO, A. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Nadačního fondu města Prachatic pro rozvoj kultury a péči o památky, IČ 251 89 174, za rok 2008* [on-line]. 2009. 2 s. (PDF). [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2008.pdf>.
- JURČO, A. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Nadačního fondu města Prachatic pro rozvoj kultury a péči o památky, IČ 251 89 174, za rok 2009* [on-line]. 2010. 4 s. (PDF). [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://mesto.prachatice.cz/docs/nadacnifond/zpravy/Vyrocní_zprava_2009.pdf>.
- *Mapa regionu* [on-line]. c2010, [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://prachatice.eu/dsopt/?mapa-regionu,13>>.

- *Mapy.cz* [on-line]. [cit. 2011-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.mapy.cz/#mm=ZTtTcP@x=132080512@y=132138624@z=13>>.
- *Národní památkový ústav – charakteristika poslání a činnosti* [on-line]. c2003 – 2011, [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/o-nas/>>.
- *Orgány svazku* [on-line]. c2010, [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.prachatice.cz/dsopt/?organy-svazku,4>>.
- *Památkový zákon – Národní památkový ústav* [on-line]. poslední aktualizace 20. 01. 2011 [cit. 2011-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>>.
- *Projekty AP PRK* [on-line]. c2011, [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1346&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1346&par[lang]=CS)>.
- *Působnost ministerstva* [on-line]. c2007, [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=36>>.
- *Schválené granty a příspěvky (od 1.1. 2007 – možnost volby roku)* [on-line]. c2011, [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1450&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1450&par[lang]=CS)>.
- *Strategický plán rozvoje Dobrovolného svazku obcí Prachaticko pro období 2010 – 2015* [on-line]. 2010. 78 s. (PDF). [cit. 2011-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.prachatice.cz/dsopt/files/SP%20DSO%202010-2015_pracovni_zkracena_verze.pdf>.
- *Účel sdružení* [on-line]. c2010, [cit. 2011-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.prachatice.cz/dsopt/?ucel-sdruzeni,5>>.
- *Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy* [on-line]. c2002 – 2005, [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/maltska_konvence.html>.
- VOGELTANZ, J. *Sasové v Čechách a na Moravě v letech 1741 – 1745* [on-line]. publikováno: 17. 11. 2010, poslední aktualizace 12. 12. 2010 [cit. 2011-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.primaplana.net/>>.
- WALTER, V. *Kapličky, kříže a boží muka* [on-line]. [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.vilemwalter.cz/dsa/>>.
- *Základní informace o městě a regionu* [on-line]. [cit. 2011-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.prachatice.cz/n_hospinfo.html>.

Mapy

- NEVRKLA, Jan. *Pošumaví : Prachaticko*. 3. vydání. Zádveřice : Reprint Zádveřice, s.r.o., 2008. 1 mapa. ISBN 978-80-7324-163-6.

VII. Seznam příloh

- Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců v letech 2006 – 2009
 - Tabulka č. 1: Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců v roce 2006
 - Tabulka č. 2: Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců v roce 2007
 - Tabulka č. 3: Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců v roce 2008
 - Tabulka č. 4: Přehled nadačních příspěvků a jejich příjemců v roce 2009

- Dokumentace drobných církevních staveb v regionu DSO Prachaticko
 - Obrázek č. 1: výklenková kapl., Lučenice
 - Obrázek č. 2: výklenková kapl. u Chrobol
 - Obrázek č. 3: socha sv.J. Nepomuského, Chroboly
 - Obrázek č. 4: kamenný kříž, Chroboly
 - Obrázek č. 5: Výklenková kaplička u Záhoří
 - Obrázek č. 6: Interiérová kaplička v Záhoří
 - Obrázek č. 7: Výklenková kaplička, za Záhořím
 - Obrázek č. 8: Litinový kříž za Záhořím
 - Obrázek č. 9: Litinový kříž, obec Smědeč
 - Obrázek č. 10: Kamenný kříž před Smědčí
 - Obrázek č. 11. Torzo kříže, Dobročkov
 - Obrázek č. 12: Výklenková kaplička, Dobročkov
 - Obrázek č. 13: Litinový kříž, Dobročkov
 - Obrázek č. 14: Výklenková kaplička, Březovník
 - Obrázek č. 15: Výklenková kaplička, Ktiš
 - Obrázek č. 16: Výklenková kaplička, Ktiš
 - Obrázek č. 17: Boží muka, Ktiš
 - Obrázek č. 18: Torzo kříž, Tisovka
 - Obrázek č. 19: Kříž, za obcí Tisovka
 - Obrázek č. 20: Kamenný kříž, Miletínky
 - Obrázek č. 21: Výklenková kaplička, za Ktiší
 - Obrázek č. 22: Boží muka, před Smědčí
 - Obrázek č. 23: Výklenková kaplička, před Smědčí
 - Obrázek č. 24: Litinový kříž, před Leptáčem

- Obrázek č. 25: Iner. Kaplička se zvonící a kříž, Zdenice
- Obrázek č. 26: Litinový kříž, Nebahovy
- Obrázek č. 27: Boží muka, před Karlovicemi
- Obrázek č. 28: Kamenný kříž, Kralovice
- Obrázek č. 29: Kříž u Karlovické louky
- Obrázek č. 30: Kříž u Forkova mlýna
- Obrázek č. 31: Interiérová kaplička a kříž, Lažišťka
- Obrázek č. 32: Kamenný kříž, Jelemek
- Obrázek č. 33: Inter. Kaplička se zvonící a kříž, Jelemek
- Obrázek č. 34: Kříž, Jelemek
- Obrázek č. 35: Kříž, Jelemek
- Obrázek č. 36: Litinový kříž, za Nebahovama
- Obrázek č. 37: Inter. Kaplička se zvonící a kříž Žernovice
- Obrázek č. 38: Torzo kříže, Dubovice
- Obrázek č. 39: Litinový kříž, Dubovice
- Obrázek č. 40: Inter. Kaplička se zvonící a kříž, Bělečská Lhota
- Obrázek č. 41: Litinový kříž za Bělečskou Lhotou
- Obrázek č. 42: Inter. Kaplička, Beleč
- Obrázek č. 43: Inter. Kaplička se zvonící a kříž, Beleč
- Obrázek č. 44: Litinový kříž, za Bělčí
- Obrázek č. 45: Kamenný kříž, pře Těšovicema
- Obrázek č. 46: Boží muka, před Těšovicema
- Obrázek č. 47: Litinový kříž, Těšovice
- Obrázek č. 48: Litinový kříž, Těšovice
- Obrázek č. 49: Kamenný kříž, Těšovice
- Obrázek č. 50: Kamenný kříž za Těšovicema
- Obrázek č. 51: Kamenný kříž za Těšovicema
- Obrázek č. 52: Kamenný kříž, Husinec
- Obrázek č. 53: Výklen. kaplička, Husinec
- Obrázek č. 54: Torzo kříže, Husinec
- Obrázek č. 55: Socha sv. J. Nepomuského, Husinec
- Obrázek č. 56: Kamenný kříž, Husinec
- Obrázek č. 57: Litinový kříž, pod Hus. přehradou
- Obrázek č. 58: Kamenný kříž, Husinec

- Obrázek č. 59: Boží muka, Husinec
- Obrázek č. 60: Kamenný kříž, za Husincem
- Obrázek č. 61: Litinový kříž, Horouty
- Obrázek č. 62: Kamenný kříž, Horouty
- Obrázek č. 63: Torzo kříže, za Husincem
- Obrázek č. 64: Výklen. kaplička, Husinec
- Obrázek č. 65: Kamenný kříž, Husinec
- Obrázek č. 66: Kamenný kříž, před Prachaticema
- Obrázek č. 67: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 68: Litinový kříž, Prachatice
- Obrázek č. 69: Inter. Kaplička se zvonící a kříž, Kahov
- Obrázek č. 70: Litinový kříž, Kahov
- Obrázek č. 71: Kamenný kříž, za Albrechtovicema
- Obrázek č. 72: Kamenný kříž, Hlásná Lhota
- Obrázek č. 73 a: Kříž. cesta, 1. zastavení, Dobrá Voda
- Obrázek č. 73 b: Kříž. cesta, 2. zastavení, Dobrá Voda
- Obrázek č. 74: Boží muka, Záblatí
- Obrázek č. 75: Kamenný kříž, Záblatí
- Obrázek č. 76: Boží muka, Záblatí
- Obrázek č. 77: Litinový kříž, Horní Záblatí
- Obrázek č. 78: Boží muka, Horní Záblatí
- Obrázek č. 79: Litinový kříž, Záblatí
- Obrázek č. 80: Boží muka, Záblatí
- Obrázek č. 81: Inter. kaplička, Řepešinský
- Obrázek č. 82: Boží muka, Řepešín mlýn
- Obrázek č. 83: Inter. kaplička se zvonící, Řepešín
- Obrázek č. 84: Výklen. Kaplička a torzo kříže Seladín
- Obrázek č. 85: Inter. kaplička se zvonící, Zvěřetice
- Obrázek č. 86: Inter. kaplička se zvonící, Dobrá Voda
- Obrázek č. 87: Výklen. kaplička, Křišťanovice
- Obrázek č. 88: Kamenný kříž, Labínské Sedlo
- Obrázek č. 89: Kamenný kříž, Libínské Sedlo
- Obrázek č. 90: Kamenný Kříž, Perlovice
- Obrázek č. 91: Výklen. kaplička, Perlovce

- Obrázek č. 92: Litinový kříž, Perlovice
- Obrázek č. 93: Litinový kříž, Prachatice
- Obrázek č. 94: Inter. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 95: Inter. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 96: Inter. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 97: sv. J. Nepomuka Neumanna, Prachatice
- Obrázek č. 98: Litinový kříž, Prachatice
- Obrázek č. 99: Výklen. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 100: Výklen. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 101: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 102: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 103: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 104: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 105: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 106: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 107: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 108: Boží muka, Prachatice
- Obrázek č. 109: Výklen. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 110: Kamenný kříž, Prachatice
- Obrázek č. 111: Kamenný kříž, Prachatice
- Obrázek č. 112 a: Výklen. kaplička, Prachatice
- Obrázek č. 112 b: Socha sv. J. Nepomuckého, Prachatice
- Obrázek č. 113 a: Kříž. cesta, 1. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 b: Kříž. cesta, 2. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 c: Kříž. cesta, 3. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 d: Kříž. cesta, 4. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 e: Kříž. cesta, 5. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 f: Kříž. cesta, 6. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 g: Kříž. cesta, 7. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 h: Kříž. cesta, 8. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 ch: Kříž. cesta, 9. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 i: Kříž. cesta, 10. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 j: Kříž. cesta, 11. zastavení, Prachatice
- Obrázek č. 113 k: Kříž. cesta, 12. zastavení, Prachatice

- Obrázek č. 113 l: Kříž. cesta, 13. zastavení, Prachatice
 - Obrázek č. 113 m: Kříž. cesta, 14. zastavení, Prachatice
 - Obrázek č. 114: Inter. kaplička, Prachatice
 - Obrázek č. 115: Kamenný kříž, před St. Prachaticema
 - Obrázek č. 116: Inter. kaplička se zvonící a kříž, Ostrov
 - Obrázek č. 117: Litinový kříž, Ostrov
 - Obrázek č. 118: Kamenný kříž, Staré Prachatice
 - Obrázek č. 119: Litinový kříž, Prachatice
 - Obrázek č. 120: Boží muka, Prachatice
 - Obrázek č. 121: Inter. kaplička se zvonící, Prachatice
 - Obrázek č. 122: Inter. kaplička se zvonící a kříž, Oseky
 - Obrázek č. 123: Kamenný kříž, Oseky
 - Obrázek č. 124: Kamenný kříž, Prachatice
- Dobrovolný svazek obcí Prachaticko – umístění na mapě
 - Obrázek č. 125: Území dobrovolného svazku obcí Prachaticko v rámci ORP Prachatice
- Mapa členských obcí DSO Prachaticko a jejich umístění na mapě
 - Obrázek č. 126: Členské obce DSO Prachaticko
- Záznam zdokumentovaných drobných církevních staveb v mapě
 - Obrázek č. 127: Klad listů map výsledků terénního výzkumu
 - Obrázek č. 128: Mapa A regionu DSO Prachaticko se znázorněním umístění drobných církevních staveb
 - Obrázek č. 129: Mapa B regionu DSO Prachaticko se znázorněním umístění drobných církevních staveb
 - Obrázek č. 131: Mapa C regionu DSO Prachaticko se znázorněním umístění drobných církevních staveb
- Návrh naučné stezky v obci Prachatice po drobných církevních stavbách
 - Obrázek č. 132: Znázornění návrhu naučné stezky v obci Prachatice po drobných církevních stavbách